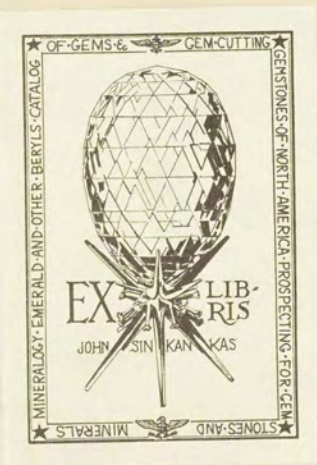


complete w^t edit.



*Smithsonian Institution
National Museum
May - 1893*



JSL
R.L. 013110

1871

VETVSTISSIMÆ TABVLÆ AENEAE

Sacris Ægyptiorum Simulachris cœlatæ accurata
Explicatio, in qua antiquissimarum superstitionum
Origines, Progressiones, Ritus ad Barbaram,
Græcam, Romanamque Historiam illustrandam
enarrantur, & multa Scriptorum veterum loca
qua explanantur, qua emendantur:

AVCTORE LAURENTIO PIGNORIO
PATAVINO.

*Accessit ab eodem AVCTARIVM, in quo ex antiquis Sigillis,
Gemmisque selectiora quædam eius generis, & veterum
Hæreticorum amuleta exhibentur.*



Venetijs Apud Io. Anto. Rampazethum. 1605. Sumptibus Iacobi Franco. Cum Priuilegio.

Marij Sarcij

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

1898

ALFRED A. KNIGHT

1898

ALFRED A. KNIGHT

CAESARI BARONIO

S. R. E. CARDINALI.

Laurentius Pignorius Pat. S.

PRIMITIAS fructuum Regibus offerri antiquissimi, ut audio, moris fuit. eo, ni fallor, consilio ut præstantissimæ inter homines dignitati, & ad diuinam illam proxime accedenti iustus ea ratione, & legitimus honor persolueretur. id mihi institutum adeo placuit, ut cum pridem adhortatione MARCI VELSERI II VIRI AVGVSTANI Mensæ antiquissimæ explicationem tum instituissem tum absoluissem; eaq; Bibliothecæ tenebras perosa lucem publicam cogitare incepisset, decreuerim ego ingenij mei nouitium (utinã non præcocem) fœtum amplissimo nomini tuo CÆSAR CARDINALIS inscribere. deterruit me aliquantisper conscientia imbecillitatis meæ. at motas ne tentem impulit eximia primum probitas tua, quæ CLEMENTIS VIII. PONT. OPT. MAX. qui nunc felici Imperio Christianũ Orbem moderatur, beneuolentiã ad inuidiã usq; & allicuit, & retinuit partam: tutela deinde studiorũ nostrorum, quorum tu non modo es ἀφροδίτη καὶ λόφος sed & Pater & Rex. quotus enim quisque eorum, qui in

his studijs, tamquam ad Sirenum scopulos, con-
senuerunt, opes hasce humaniorum litterarum
animumque adiecit ad ea sacrarum litterarum
monumenta illustranda, quibus tu magno rei
Christianæ bono veteres illos Patres æmulatus
antiquitatis tenebras deterfisti? factum est per
egregias lucubrationes tuas, vt Caij, Hegesippi,
Africani, Eusebij operosa illa nobiliaque volumi-
na perijisse minus moleste feramus. & quod ca-
put est insanas te Nouatorum substructiones ad-
motis Annalibus tuis quotidie euertentem boni
oranes suspiciunt & admirantur. his accedat de-
beri tibi summo iure hæc ab eo, qui MARCO COR-
NELIO maximi exempli E PISC. PAT. qui se iam-
pridem totum suaq; tibi addixit, omnia debeat.
laudabit ille familiaris sui propositum, qui obscu-
ritati scriptorum suorum lucem clarissimam præ-
tenderit nominis tui. verum ne longiori sermo-
ne morer tua tempora, quorum etiam momen-
ta in vtilitatem publicam impenduntur, hæc
omnia me impulerunt, vt commentariolum
mecum tibi dicarem, cui me quantus quantus
sum, iamdudum destinaram. tu me pro huma-
nitate tua patere in Clientum tuorum Album re-
ferri; ego vicissim quatenus licuerit dabo ope-
ram, vt non indignum omnino in Clientelam
tuam recepisse videare. Vale. Patauij.

INDEX.



A



Bsintium marinum Isiacorum gestamen. 14. b.
Achelous. 15. b.
Achilles Tatius quid de Crocodili dentibus. 20. b.
Accipiter qua ratione sacer. 26. b. 31. b. 36. b.
Aelianus reprehensus. 35. a.
Aeris vsus in sacris. 7. b.

- Aegyptiorum Deorum signa gracilia & cur.* 7. a. *compositis pedibus.* 26. a. *ad indigenarum similitudinem efficta.* 27. a. 28. a.
Aegyptiorum sacra plerisq; irrisa. 2. b. 3. a. b. 6. a. *quando Romae recepta.* 5. b.
Aegyptij primi signa Coelestia obseruarunt. 3. b. *pastores ouium detestati.* 11. b. *cum feris vescebantur.* 4. a. *quid a Iudaeis acceperint.* 16. a. *blasi Aristoreli.* 26. b.
Aegyptus portentorum mater. 3. a. *in Aegypto Moyses detrectat sacrificare.* 3. a.
Agathodamone s Dracunculi. 3. a.
Alexander Abonotichita. 39. b.
Allegoria Platoni improbatæ. 1. a. 30. b. *cur inuenta.* 1. a.
Ammianus illustratus. 5. a. *reprehensus.* 25. a.
Animalia sacra. 3. a. *turbarum causæ.* 21. a. b. *interemisse capitale fuit.* 3. a. 39. a.
Anubis. 31. b. *numen cœleste, & terrestre, idē qui Mercurius.* 32. a.
Apices tortuosi, capreolatimque condensi. 5. a.
Apis quibus sacer. 18. a. 19. b. 20. a. *qua matre genitus.* 18. a. *quando ab Hebræis cultus.* 19. b.
Appuleius declaratus. 5. a. 42. a.
Aqua effusa sollempnis in excitando Sarapide. 38. a.
Arnobius declaratus. 32. b.
Asinus Typhonis symbolum. 42. a.
Aspis Isis. 13. b. *sideribus quare comparata.* 25. a.
Astaroth Sidoniorum. 19. b.

INDEX.

B

Baal Sidoniorum. 19. b.
 Baculi in æde Isidis quare. 22. b. 23. a.
 Bacis Taurus. 24. b.
 Baris navis & mons. 36. a.
 Barbatum monstrum. 40. a.
 Blesi Aethiopes & Aegyptij Aristoteli. 26. b.
 Blesitatis genera sex. 30. a. hæc quid. 28. a. b.
 Boves quorum Dij. 19. b. Bos fœmina. 40. a.
 Byblierum luctus. 1. b.

C

CApra quæ Isidi in delicijs. 9. b. ab Aegyptijs culta. 37. a.
 Caprarijs honorem Mendesi habuerunt. 11. b.
 Cal. Calcagninus. 14. b.
 Camos idolum. 19. b.
 Capillitium Isidis. 20. a.
 Calathus Isidis Osiridisque capiti super impositus cur. 25. a.
 Carpocratiani. 37. a.
 Canopus. 38. a.
 Cambysis Strategema. 38. a.
 Canes in pompa Isidis. 40. b. Memphytici. 41. a. Canes & Mercurius synonymi apud Aegyptios. ibidem.
 Cerycopithecus sacer. 11. a.
 Ceres eadem cum Iside & Luna. 17. b. 18. a.
 Cicuma 14. b.
 Cleomenis Alexandrini vafrities. 21. b.
 Corona Teletarum e Palma folijs. 9. b.
 Cornute acies. 11. b.
 Cocinensium Boves Dij. 19. b.
 Crux ansata & quare. 9. a. inter sacras litteras ubi & quando inventa. 9. b. 38. a.
 Crocodilus Solis symbolum & cur. 20. b. quibus sacer. 21. a. Crocodilus Typhon. b.
 Cræsus quare Delphos Leonem aureum miserit. 23. a.
 Erotalum. a Sistro diuersum. 34. a.
 Cucupha avis. 14. b. 15. a.
 Cynocephalus stans. 23. a. 24. a. eiusdem docilitas. 24. b.

Dagon.

INDEX.

D

- D**agon Phœnicum Deus. 19. b.
Darij Strategema. 19. a.
Dij in animalia mutati, & cur. 3. b.
Diabolus D E I amulātor. 16. a.
Diana multimammia. 17. b. eius Templum Bubasti. 33. b.
Diademata Regum Aegyptiorum. 23. b. D E I & sanctorum. 24. a.

E

- E**Nepheus Deus. 3. b.
Ephesiorum Diana. 17. b.
Ethnicorum officia. 38. b.
Eumenuthis Canopi. 22. b. 38. a.

F

- F**aria Ceres. 12. a.
Fascini ficulnei, & Coriacci. 16. b.
Fascini Icones. 17. a.
Felis in cuius Dei peculio. 31. a. 33. b.
Fluvij cornuti. 15. b.
Fronto quid Christianis obiecerit. 37. a.

G

- G**alenus & Iul. Pollux contemporanei. 29. a.
Gnostici 37. a.
Goropius notatur. 5. a. 7. b. 25. b. frustra a. Lipsio. 9. a.
Gratia. 22. b.
Gryps Solis animal. 15. a.
Guil. Budæi sententia refellitur. 29. b.
Gyaldus arguitur. 7. b.

H

- H**æta Osiridis & Bacchi gestamen. 11. a.
Harpoeratis Sacerdotes Buti. 26. a.
Hecate, seu Titbrambo. 22. b.
Herodotus declaratur. 23. a. 26. a.

Hirun.

INDEX.

Hirundines Isidis aues. 34. b.
Elircus. 11. a. 37. a. *biceps.* 40. b.
Hippopotamus. 41. b.
Hydria in Pompa Osiridis & Isidis. 38. a.

I

I *Bidis & Crocodilli inimicitia.* 22. a. 39. a. *descriptio.* 38. b. *Man*
sio. 39. b.
Ignorabiles litterae. 5. a.
Isis quae. 1. b. 12. a. 2. a. 5. b. 7. b. *ciusdem Area, Ara, templa.* 5. b.
 6. a. *vestes multicolores.* 10. a. *stella.* 16. a. *Cornuta cur.* 15. b. *mam*
mosa. 17. b.
Itthyphalli. 16. b.
Iuuenalis declaratur. 5. b. *reprehenditur.* 33. b.
Iul. Capitolinus illustratur. 15. b.
Iuppiter ab Iside ad gresum expeditus. 25. b. *Mundus vel mundi*
pars. 26. a. *eius oculus Sol.* *Ibid.* *Heliopolitanus.* 39. b.

K

K *Neph Thebaeis Deus.* 3. b.

L

L *Anam Aegyptij oderant, & cur.* 11. b.
Leo sub Ori throno. 22. b. *cur.* 23. a.
Leonis vultu Sol. 32. b.
Leo cur ignem paucaat. 35. a.
Leontopolis. 34. b.
Lectus Sphyagopes. 39. b.
Loti flos magnifactus. 17. a.
Lupus Solis imago Delphis. 40. a.
Luna Androgyna, & Lunus Deus. 13. a.
Lucianus explicatur. 1. b. 16. a.
Lycius Apollo. Lycopolis. Licoctonos. 40. a.

M

M *Amma Isidis & Telluris.* 17. a.
Mammosa Ceres. 17. b.

Mar-

Marcianus Capella declaratus. 18. a. emendatus. 20. b.

Malabares Boues venerantur. 19. b.

Melampus. 1. b.

Melchior Guilandinus arguitur. 7. b.

Mensa in Templis cui vsui. 7. a. 8. a.

Mendesius Hircus. 11. a. 37. b.

Mercurij fascinus. 10. a. Hircus. 11. b.

Meleagride aue Isidi vbi fieret. 22. a.

Memphis Taurus. 24. b.

Melilotus. 35. a.

Miuuc. Fel. explicatur. 34. b.

Mneuis Bos. 24. b.

Moloch seu Melchons. 19. b.

Modius Sarapidis nota. 12. a. 16. a.

Mundus vti fictus. 25. b.

Mysteriorum taciturnitas. 4. b.

N

N *Augium Apidis. 35. b.*

Nephrys. 22. b.

Neryros, Neutos. 25. a.

Neurospasta. 17. a.

Nigredo in Tabula frequens. 10. a. b.

Niloticorum Boum cornua qualia. 19. a.

Nili alluio. 40. b. 41. a. Nilus Deus ibid. Nilus Osiris. 2. a. 24. b.

*Nili fetus. 35. a. Nilus Iuppiter Aegyptius. 41. a. Isidis lacrymis
auctus, ibid.*

Noë Arcam etiam hodie extare. 36. a.

Numerus septenarius sacer. 18. a. senarius. 20. b.

Numidica Isidis auis. 22. a. quid significaret. 22. b.

O

O *Beliscorum notas qui veterum interpretati. 5. a.*

Onuphis Taurus. 24. b.

*Orus. 22. b. 23. a. Spurius. 25. b. idem qui Bacchus & Priapus, ibid.
eius oculi Luna, & Sol. 26. a. in gemma qualis. 26. b. decum-
bens. 39. b.*

*Osiris qui. 1. b. 2. a. Isidis maritus, frater, filius. 2. b. cum triplici
pene*

INDEX.

pene. *ibid.* eiusdem apex. 9. b. 10. b. testes. 16. a. b. etymon. 23. b.
idem qui Bacchus. 11. a. b.

P

P *Almæ folia in quos vsus . eadem Bais.* 10. a.
Pau Mendef. 11. a. eius *victima apud Athenienses.* 11. b.
Penis arrectus Osiridis, & Priapi quid sibi vellet. 12. b.
Persea Isidi sacra, & quare. 35. a.
Phœnicopterus Isiaca avis. 10. b.
Phallagogia, Phallophoria. 16. b.
Pictura Linearis quorum inuentum. 7. a.
Pictura Crypticæ vnde . ibidem .
Pierius notatus. 14. b.
Plutarchi error. 41. b.
Pluuiiale. 39. b.
Principia duo vnde. 21. b.
Prophetæ Apidis mento raso. 19. b.

Q

Q *Vintilianus illustratus.* 38. b.

R

R *Ana Aegyptia.* 24. b.
Reemphaam Caldæorum. 19. b.
Rituales Aegyptiorum Libri. 26. b.

S

S *Arapis idem cum Osiride.* 1. b. 2. a. *Ioue, Aesculapio, Pluto-*
ne. 12. a. *in Gemma.* 2. a.
Satyrorum & Siluanorum consecratio. 17. a.
Scriptores rerum Aegyptiacarum. 4. a.
Scarabæus. 22. a.
Scorpius cui sacer. 41. b.
Serpens accipitriformis. 14. b. *Isidis Aspis.* 13. b. 14. a. b. *Serpens*
quorum cinctus, & corona. 12. a. *apud quos sacra.* 12. a. b.
Sistrum quale. 34. a.

Sire

INDEX.

Sirenes. 20. a.
Socrates Scholasticus notatus. 35. a.
*Solis ad Lunam, & vice versa, relationem nemo veterum non agno-
uit.* 20. b. *Sol Leonis vultu.* 32. b.
Sorhis stella. 16. a.
Sphynx. 35. b.
Spicae Isidi adtributa. 23. a.
Strabo improbatus. 36. b.
Suetonij locus expositus. 6. b.

T

T *Abula nostra vnde & qualis.* 6. b. *vbi nunc.* 1. a, 6. b. cu-
ius opus. 7. a. quid contineat. 7. b.
Theodoretus emendatus. 37. b.
Theodorus Gaza arguitur. 29. b.
Themis, Thermutis, Tithrambo. 22. b.
Thmuis. 11. a.
Thoth, Thoyt, Taant. 41. a.
Tituli speciosi. 37. a.
Tripes Accipitris. 36. b.
Typhon. 21. b. 41. b. 42. a.

V

V *Aticinium Trismegisti.* 4. a.
Val. Maximus illustratus. 15. b.
Veneris Cypriae initia. 16. b.
Vesta. 22. b.
Vituli aurei Ieroboan vnde. 19. b.
Vpupa. 15. a. 22. b.
Vulturis pennae. 23. a.

FINIS INDICIS.

GLi Eccellentissimi Signori Capi dell' Eccelso Consiglio di X. Infra scritti. Hauuta fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padova, per relatione delli doi à ciò deputati, con giuramento cioè del Reuerendo P. Inquisitor, & del Circ. Secretario del Senato Gio. Maraueglia, che nel Libro Intitolato *Vetustissime Tabule Aeneae de Sacris Aegyptiorum Simulacris celtata & accurate explicatio Auctore Laurentio Pignorio* da essi veduto & letto, non si troua cosa alcuna contraria alla Santa Fede Cattolica, Principi, & buoni costumi concedono licentia, che possi esser Stampato in questa Città.

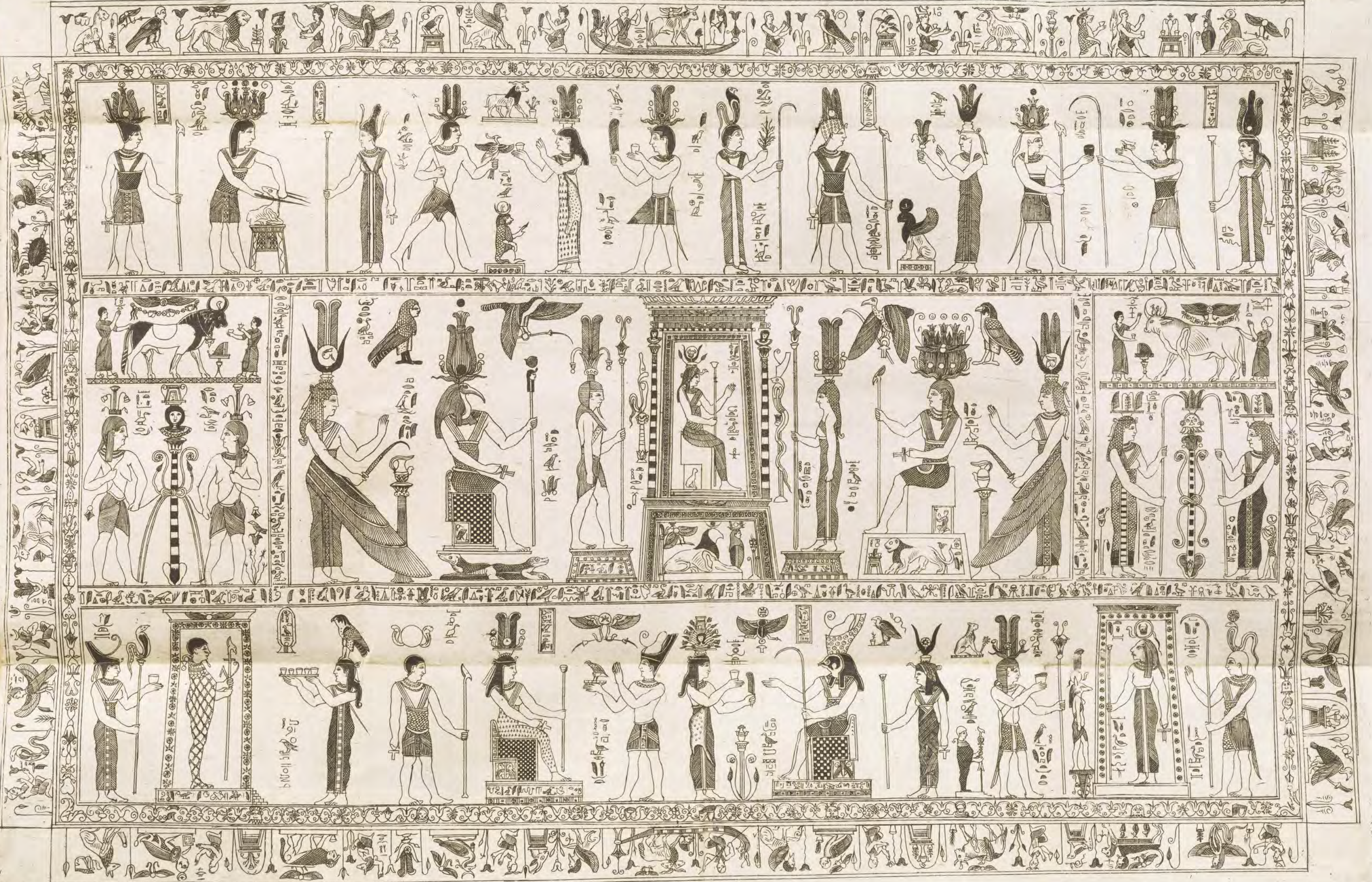
Dat. Die 3. Septembris 1604.

D. Lorenzo Loredan }
D. Antonio Lando } Capi dell' Eccelso Consiglio
D. Zustinian Contarini } di Diece.

Eccel. Cons. X. Secr.
Bonifacius Antelmi.

TYPVS CONTRACTIOR TABVLAE AENEAЕ ANTIQVISSIMAE ABDITIS VETERVM
AEGYPTIORVM LITTERIS ET IMAGINIBVS NOBILIS QVAM LAURENTIVS PIGORIVS
COMENTARIO ILLUSTRAVIT.

Iacobi Franci form.





MENSÆ ISIACÆ
EXPOSITIO.

AD CAESAREM BARONIVM CARD.

C A P I.



HORTARIS me MARCE
VELSERE, V. Cl. ut Tabu-
lam illam puræ putæ antiqui-
tatis insigne monumentum,
quam VINCENTIVS Mar-
tæ DVX, e Petri Bembi
Card. Museo translata iam diu domi habet, di-
ducto quo obducitur antiquissima Historia Linteæ, &
in bono explicationis lumine quatenus licuerit collo-
catam, publice conspiciendam proponam. periculo-
sa plenum opus alexæ (ita cum Lyrico vate dicere
liceat) tractari iubes, tractabitur tamen in tue
spem gratiæ, quam etiam si discupere me dixerò,
miro tamen quo eius teneor desiderio vix fecero sa-
tis. rem igitur aggrediar optimis auspicijs tuis; eius-
dem Tabule simulacra non ἀλλυγοµῆς, sed ad ve-
terum narrationum fidem pro viribus expositurus.
odi enim ego si quis alius nimias illas, & a pro-
posito plerumque alienas huiusmodi rerum interpre-
tationes, quas in confirmationem labantium Fabu-
larum Platonici, Preceptoris dogmatum parum
memores, inuexerunt: satiusque duxi ignorantem

Euseb. lib. 3.
de prepar.
Euang. c. 3.
Lib. 2. de
Repub.

A fateri

MENSÆ ISIACÆ

fateri, quam erudito Lectori fastidio esse. Vicumque res sit tuum erit Vir Cl. si quid peccatum agno-ueris ignoscere primum; deinde cogitare me oneri, quod longe viribus meis impar imposuisti ferendo non esse. ut enim sileam rei propositæ difficultatem eam esse, ut per L. & amplius annos hæc siparia sibi explicari frustra peroptauerint Philologie amatores; torquent me profecto veterum Auctorum varia, & distracta sententia, quibus Aegyptiorum de Religione commenta ita exagitantur, ut consistere nullo modo queant. apud Herodotum Isis eadem est quæ Διούτις, idest Ceres Osiris idem qui Bacchus. Ideo placuit nonnullis Melampodem Amythaonis ex Aegypto in Greciam mysteria transtulisse. apud Diodorum Isis cum Luna, Cerere, & Iunone: Osiris cum Sole, Sarapide, Dionysio, Plutone, Ammone, Ioue, Pane in unum veluti corpus rediguntur. Seruio, & Macrobio Isis, Terra, vel Natura rerum est; Osiris vero cum Adone, & Atide Sol, & hoc ex intima Aegyptiorum Theologia; legimus enim cultum fuisse apud Alexandrinos quoddam simulacrum, quod Osiridis, & Adonidis nomine venerabantur. idem apud Amathusios notauit Stephanus. immo & Byblii ambigebant utrum quotannis rite lugerent, Osirin videlicet an Adonin. Plutarcho Osiris, Pluto, Bacchus, Sarapis, Apis, Oceanus, Sol, Sirius idem Significant numen: Isis, Minerva, Proserpina, Luna, Theys nomine dissident, re non item. Appuleio Isis, Deum mater,

Lib. 2. Cedreno idem visum.

Refert Clemens in Protrept.

Lib. 1. cap. 2.

VIII. Aen. in fi.

Saturn. lib. 1. cap. 21.

Suidas in γαιονος.

Lucianus de Syr. Dea.

De Iside, & Osir.

Lib. 11. Metam.

ter,

EXPOSITIO. 2

ter, Minerua, Venus, Diana, Proserpina, Ceres, Iuno, Bellona, Hecate, Rhamnusia unicus ^{Antiquus} multiformi specie (ne ab eius verbis ab eam) nomine multiyugo appellantur; ut non immerito a quibusdam Isis ^{Multiplicatus} fuerit dicta. Heliodorus cum Plutarcho arcanum quidpiam pro- dit, Nilum Osiridem, Terram Isidem esse. Statius Titana, Phæbum, Osirin, Mithran eosdem canit. Marcianus Capella Solem, Serapin, Mithran, Ditem, Typhonem, Alyn, Ammonem, Adonin unica nomenclatione differre asseueravit, & alibi, Soli Lunæque diuersitatem genium innu- mera vocabula sociasse affirmat.

Plutarch. de
Isid.
Lib. 9.
Aethiop.
Lib. 1. The-
baid.
Lib. 2. de
Nupt. Phi-
lol.

Lib. 8. de
Nupt.

Hosce Scopulos, ut euaderent fuerunt qui Sara- pidem, & Isidem in Gemmis ita scalpendos cu- rarent.



Ut non ab re Capuæ legatur in antiquo marmore.

T E. T I B I
V N A. Q V Æ
E S. O M N I A
D E A I S I S &c.

A 2 Pra-

MENSÆ ISIACÆ

Præterea, quod talia inquirenti maiores tenebras
 offundere possit, non liquet virum Osiris fuerit Isidis
 maritus an frater vel filius. Diodorus enim, &
 Marcianus maritum, Plutarchus fratrem & ma-
 ritum, Lactantius, & Minucius felix filium, Eu-
 sebius maritum, fratrem, & filium fuisse scribunt.
 quod si animaduertisset Gyraldus Lactantium ap-
 pellarem Osirin Isidis filium non reprehendisset.
 huius controuersie vestigium extat in antiqua gem-
 mæ sculptura, in qua Osiris cum triplici pene ad
 Pamilitia indicanda, de quibus Plutarchus; digi-
 to ad os admoto ac si Osiris, Orus, & Harpocrates
 ydem essent.

Li. i. de Nupt.
 Phil. &c.

Lib. 1. c. 21.
 Lib. 3. de præ
 par. Eu. c. 3.
 Syntagm. 8.



Accedit sacrorum istiusmodi iure merito iam
 pridem memoriam euanuisse; tum quia DEVS
 Opt. Max. DEVS Zelotes ea mirum in modum
 oderat; tum quia reliquis nationibus risui potius
 hæc, quam venerationi fuerunt. Ciceronem audia-
 mus, qui Aegyptiorum in hoc genere demenciam,
 Aegyptiorum imbutas mentes prauitatis erroribus
 Aegyptiorum superstitiones cum stomacho, & risu
 non semel recensuit. Iuuenalis non magis acriter,
 quam vere cecinit.

Lib. 1. de
 Nat. Deor.
 Tuscul. 5.

Sat. 15.

Quis

EXPOSITIO. 3

Quis nescit Volusi Bithynice qualia
demens

Aegyptus portenta colat ?

Quid Græci senserint exponit nobis Aelianus ,
 & Max Tyrius. ille Aegyptiorum cultum multipli-
 ci, & vario risu exceptum tradit : hic detestatur
 Aegyptiorum numinum *λατρείαν*, quod illorum sit
ἀγνοῦν δὲ τὴ θεοποιήσιν, ἀισχρὰ δὲ τὴ τιμῆν. Plutarchus ip-
 se, qui elegantissimo libello conclamatam super-
 stitionem in vitam reuocare conatus est, verita-
 tis fidiculis tortus negare non potuit totam pæne his
 iusmodi sacrorum rationem sannis, & irrisioni obie-
 ctam fuisse, & sane quis a risu abstinuisset? cole-
 bant enim bestias fere omnes, quas portentorum ma-
 ter Aegyptus alebat. in his & Serpentes, & Dra-
 cunculos, quos illi Agathodæmonas vocabant. hæc
 sacra (ut ipsi dicebant) animalia eo studio venera-
 bantur, ut cum admiratione dixerit Cicero firmiores
 apud Aegyptios opiniones esse de bestijs quibusdam
 quam apud Romanos de sanctissimis Templis, &
 simulachris Deorum. ita prorsus, & sine amplifi-
 catione fuit : Canem, Accipitrem, Felem, Ibin,
 Crocodilum & alia huiusmodi si quis violasset capi-
 te plectebatur. cuius rei præter alia sexcenta extat
 illustre testimonium Moysis in Aegypto sacrificare
 detrectantis; quod si (inquit) mactauerimus ea,
 que colunt Aegyptij coram eis lapidibus nos obruent.
 & hoc fundamento nitebatur iusta & legitima Io-
 sephi contra Apionem ratiocinatio, Orbem Terrarum

Lib. 12. hist.
an. cap. 5.
Serim. 38.

Li. 1. de Nat.
Deor.

Exo. cap. 21.

Lib. 2.

MENSÆ ISIACÆ

si Aegyptiorum sacra suscepisset, breui bestiarum plenum, inanem hominum futurum. conabantur quidem ipsi velamento mysteriorum insaniam obtegere, dicentes (ut ridicule Porphyrius philosophatur) diuinitatem non per hominem tantum, sed & per omnia animalia pertransiisse.

Lib. 4. de abstin. ab esu carn.

IV. Georg.

———— Deum namque ire per omnes Terrasque, tractusque maris, cœlumque profundum.

Digna utique res, quam & Lucianus in Hermitimo rideat, & alibi non semel insectetur. ut hinc sequi videatur

Iuuenalis.

Porrum & cœpe nefas violare & frangere morfu.

Ita ut exclamare libeat.

O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis

Numina!

Lucian. de sacrific. & alij. Idem de Astrol.

Fabulabantur præterea Deos in animalia mutatos metu, & vi cogente Typhone quibus adijcias licet (ut Vara Vibiam sequitur) insigne commentum, cuius videlicet Arietem, Pisces, Hircum. Apin quod huiusmodi signa in Cælo primi Aegyptij, obseruassent. ad hæc alenda sumptus uniuersi suppeditabant exceptis Thebaidos incolis, qui nullum mortalem Deum esse censebant, sed Eneph, seu Kneph Deum immortalem venerabantur, hæc festis diebus, Fanis, sacrarum epularum appositione, Sacrificijs, & sepulchrorum molibus dignati sunt

Plutarchus.

Theodoret. scim. 3.

vi

EXPOSITIO. 4

ut Theodoretus præter alios testatus est, huc autem Lib. 2.
 pertinet quod Herodotus notat Aegyptios cum feris
 vesci contra omnium mortalium institutum. faceffit
 negotium postremo perüsse magnam illam scripto-
 rum turbam, quibus hæc posteritati tradere cura fuit,
 quorum nomina hic ut e naufragio tabulas, colli-
 gere operæ precium duxi. agmen in primis mihi
 aget Hecataeus Abderita, mox Ptolemeus & Ascle-
 piades ambo Mendesij, Eudoxus, Aristagoras,
 Manethon, Hermes, Cheremon ille Stoicus, Ap-
 pion Polyhistor, Philarcus, Leo Aegyptius, Deme-
 trius, Lynceas siue Lynceus Naucraticus, Hellenicus
 & Ammianus Marcellinus in gestis Hadriani,
 & Seueri Principum, quæ magno historiæ malo pe-
 rierunt. his fortasse annumerandi Andron Alexan-
 drinus, Apollonius, & Ister; alijque quos ociosus
 lector facile adnotabit. horum omnium alicubi la-
 tentia fragmenta ad nos euaserunt, quæ nocti huic
 nostræ illumi, & nubile creperi nescio quid luminis
 attulerunt. vere enim in Asclepio vaticinatus est
 Mercurius ille Trismegistus, o Aegypto Aegypto
 religionum tuarum solæ supererunt fabulæ, eæque in-
 credibiles posteris tuis. atqui dicet aliquis integri
 quidam è scriptoribus ad nos vsque peruenerunt fa-
 teor id quidem, & ingenti Dei beneficio accidisse cre-
 do, ut præ oculis homines haberent in quas tenebras
 inciderint illi diuinarum rerum illustri splendore de-
 stituti verum plerique horum auctorum ea supersti-
 tione, quæ tunc animos hominum imbuerat impediti,
 mysteria

Plutarchus.
 Suetonius
 Augusto. Sui
 das Heraisco.
 Euf. de præp.
 Eu. lib. 10. c.
 3. Diog. La-
 ert. in Pro-
 hem. Ioseph.
 lib. 1. cont.
 Apion. Theo-
 doret. ferm.
 3. Gell. lib. 5.
 cap. 14. Ter-
 tull. de co-
 ro. Mil. Athe-
 n. lib. 15 &
 13. & alij cõ-
 plures.

Cap. ix.

MENSÆ ISIACÆ

mysteria silentio involuunt; inter quos Herodotus, Diodorus, Heliodorus, Pausanias, & Appuleius, mystis namque peculiaris indicta fuit taciturnitas, quam si quis soluisset improbus intestabilisque censeretur. Horatius.

Lib. 3. Cap.

— verabo qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanæ, sub iisdem
Sit trabibus, fragilemque mecum
Soluat Faselum.

Huius silentij ea causa erat, quod hæc vel turpia vel crudelia essent, qualia Eleusinia, Tassinuntia, Adonia, Isiaca, Bacchanalia, Ityphallica, Omophagia, & Mithriaca fuerunt, quæ exagitare consueverunt Ecclesiæ Christianæ indefessi Predicatores Iustinus, Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Cyprianus, & alij, a quibus pete mi lector si tenebras illas cum magno fructu pietatis, & eruditionis discutere lubet, hæc instituti mei remoras consulto recensui ea mente, ut siquid ^{volueris} studiosi per me profecerint Deo Opt. Max. acceptum ferant: si vero, quod proclivius est, longe secus acciderit, voluisse me tamen constet rei obscure, & pene dixerim desperatæ lucem & medicinam orationis afferre, qui conatus, nisi me ^{pericia} fallit, laudem aliquam apud posteros saltem promerebitur.

C A P. II.

Fuerunt qui hanc Tabulam inexplicabilem esse Appuleij auctoritate firmare conarentur. sed fefellit

dit eos Appuleius, qui ita scribit, de operis adyti profert quosdam libros litteris ignorabilibus prænottatos, partim figuris cuiuscemodi animalium concepti sermonis compendiosa verba suggerentes: partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, capreolatimque condensis apicibus a curiositate profanorum lectione munita. non erit opinor qui hæc verba ad aliud, quam ad litteras trahat, cuiusmodi in Tabula ipsa, & alibi plurimas videmus; quæ tamen tunc temporis doctis ignorabiles non fuerunt, sed a curiositate tantum profanorum hominum egregie munitæ, alioquin qui potuisset impostor ille Appuleium monere, ut pararet, quæ forent ad usum Teletæ necessario præparanda? ut missos faciamus Strabonem, Plinium, & Ammianum obeliscorum quorundam Notas interpretantes; quos tamen omnes Goropius suggillat, sed quam recte ipse viderit. in hisce litteris explicandis, quas modo in Tabula expressas monui, operam perdere nolui: in eo Agro, quem ego primus (ni fallor) satis proscidi, messem alijs relicturus. acute namque monuerunt Pœni Agricolam allidi cum valentiore, quam ipse sit Agro colluctantem. erit forsitan aliquis, cui & maius otium, & studium acrius & doctrina subtilior suppetant, qui hosce griphos interpretetur. mihi neque Notas (paucis exceptis) agnoscere, neque sensus abditos expromere datum fuit. potuissem quidem ex ingenio multo cum labore, paucis cum fructu aliquid comminisci: sed quis postea recepisset illum, qui notas duxerat ita sensisse?

Lib. II. Metam.
Ignorabiles vocat, & Ammian. lib. 22.

Lib. 17.
Lib. 26. c. 8.
& 9.
Lib. 17.

MENSÆ ISIAE

at Horapollon, dicit aliquis libello peculiari, Clemens
Alexandrinus & alij præuenerunt. utatur per me qui
volet: sentiet enim, quod & vidit magnus vir A.

Dial. 4. de nu-
mism.

AVGVSTINVS, non magis eos huic rei quam tra-
ctamus conducere, quam versus aliquot Plauti ad
vetustam Pænorum linguam expediendam. vique
in semitam redeamus notandum est Aegyptiacam su-
perstitionem exagitatam licet, & sapientum contum-
elijs vexatam per Orbem fere vniuersum diffusam
fuisse. adeo ut vere scripserit Diodorus vbiq; fere ter-
rarum Isidem cultam, idque propter manifestas eius
morborum curationes (tales miseris officinas obtrudebat
Diabolus) cui testimonio adiungimus nummum æreum
Claudij Imperatoris in quo Isis cum Sistro, & Si-
tula inscribitur SALVS AVG. ad hæc nauigantium
tutela credebatur, ventorumque Domina. Iuvena-
lis de uotiuis Tabellis.

Lib. 1. cap. 2.

Sar. 12. vbi
Vet. interp.
Tibull. lib. 1.
el. 2. Lucian.
in Dial. Noti
& zephyri.
Pausanias,
Aristides.
Plutarchus.
Herodotus
lib. 4.
Cornel. tac.
de mor.
Germ.
Smet. Inscr.
Antiq.
Lib. 2. adu.
Gent.
Apologet.
cap. 6.
Dio lib. 40.
42. 47. 54.

— Pictores quis nescit ab Ifide pasci?

Colebatur in Græcia passim, in Asia Smyrna,
in Phœnicia Bybli, in Libya Cyrenis, in Germa-
nia apud Sueuos, in Lusitania apud Bracar Augu-
stanos. Romæ profecto diu iactata sacra manse-
runt tamen. Anno siquidem Urbis DCXCVI.
Piso & Gabinius Coss. ex Urbe eiecerunt, ut nar-
rant Arnobius, & Tertullianus. Anno DCC.
fana Isidis, & Serapidis ex S. C. solo æquata
sunt. post septem annos Aruspices omnia eorundem
Templa demoliti sunt. quinquennio transacto irrepperunt
hæ sordes in purgamentorum huiusmodi sentinam
nisi

EXPOSITIO. 6

nisi M. Agrippa Aedilis anno DCCXXXII. extra pomerium receptas eliminasset: vetuissetque in Vrbe, & Suburbano intra D. passus consistere. expulit postremo Senatus Tiberio imperante: exinde tamen tanquam ruptis obicibus in urbem superstitionum Asylum nefaria hæc sacra agmine facto irruperunt. ita ut non solum de plebe homines, sed & Imperatores veluti Commodus, & Caracalla, & Alexander Seuerus manus dederint. hinc apud Rufum, & Victorem Urbis aterna Topographos Area Isidis Aeliane, Ara Tempia, & Aedicule eiusdem: Isis patriiia, Vicus Isidis, Isæum, Isis Athenodora, Aedes Isidis. apud recentiores Iscæ Metellianum, Templum Isidis & Serapidis prope Ouille, cuius videntur meminisse Iuuenalis, & Appuleius nomine Isidis Campensis. hinc Plinij quærela Harpocratem, statuasque Aegyptiorum numinum in digitis Viros quoque portare incipere. laborauit enim semper cultus hic infamia quadam peculiari, cuius testis erit Augustus, qui Apin, adorare noluit, quod se Deos non Boues adorare diceret. ideoque notat Seruius in fine octauæ Aen. ad illud.

Tacit. lib. 2. Annal.

Aelij Lamprid. & Spartianus.

Panuin. in Vrbe.

Sat. 6. 11. Met. lib. 33. cap. 3

Dio lib. 51.

Omnigenumque Deum Monstra ———

Hæc sacra sub Augusto nondum Roma recepta fuisse. lenocinia, & mollities præter cetera obiectabantur, ut de Paullina illustri fœmina legimus, quam perditus amator obtentu religionis polluit. quod & actiuatum innuit Iuuenalis.

Ioseph. lib. 11. Antiq. cap. 47.

Sat. 6.

B 2 iamque

MENSÆ ISIACÆ

— iamque expectatur in hortis
Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ.

Cap. 12.

Et Suetonius Othone, inter alia mollitiei, & effeminati animi signa illud refert, in Lintea religio saque veste sacra Isidis propalam celebrasse. verum non deerant mulierculæ superstitionibus indulgentes, & viri cupidi rerum nouarum, qui ut ait

In Octauio.

Minucius Felix non magis Isidem, quam ceparum acrimonias; nec Sarapidem magis, quam strepitus per pudenda corporis expressos extremiscerent. hinc religioni ridendæ accessit fauor. hinc Tempia, signa Donaria, Gemma celata, lapides inscripti. nec aliunde Tabula hæc nostra, quam præ manibus habemus. ea Romæ incidit in manus magni Viri PETRI BEMBI Cardinalis, seu ex PAVLI III. Pontif. Max. munere, seu quod alijs placet ex Orci faucibus, e manibus videlicet Fabri ferrarij, qui illam in Borboniana Urbis direptione comparauerat, precio extorta. nunc in preciosa Pinacotheca Serenissimi DVCCIS MANTVÆ inter illustrium Pietorum monumenta adseruatur. area tota est, eiusdem latitudinis cum impresso typo, quam AENEAS VICVS industrius ille sculptor viriculo ita affecutus est, ut non tam simile ouum ouo sit. archetypa nigro veluti encausto, quod atramento sculpior expressit, & tenuibus argenti bracteis passim obducitur, & superuestitur, quas inspectori ob oculos ponere mihi consilium non fuit, ne in re non admodum facili tempus tereremus, quid enim Lectorem inuict si dixit

dixerimus nigras illas soliorum teserulas argenteis interstinctas esse? & patorem illum inter bubula cornua in media regione, in quo testes Osiridis cestro calator delinearit, argenteum esse cum multa adhuc supersint eius generis monenda. artificem Tabula non valde doctum sapit Aegyptium videlicet, factumve ad Aegyptiorum normam, quorum studium in id magis incumbibat, ut picturas miras exprimerent, quam ut venustatem affectarent. gracilitatem corporum excusavit Pierius ea ratione, quod innuere vellent DEI naturam spiritu non corpore constare. ut cumque sit ex his imperitis delineationibus non male quorundam sententia apud Plinium confirmatur, linearem Picturam Philoclis Aegyptij inuentum esse: cum hisce convenire videatur, quod de infantia Pictura narrat Aelianus, adeo indocte Pictores tunc temporis penicillum tractasse, ut adscribere nomina rerum necesse haberent. digna res utique, quã & Thebani pecunia mulciarent. & hinc primum manasse censeo ego Picturas illas, quas Vitruvius tantopere exagitat, quasque nostri in Cryptis Romæ inventas GROTTESCHE appellarunt, & aude arripuerunt. fuit autem Tabula hæc, nisi mea me fallit sententia, sacra Romæ Templi alicuius Mensa, quæ ex Macrobio, & Festo Aræ, & Pulvinaris loco erat, in qua epulæ, Stipes, & libationes reponebantur, & Sacella præterea Deorum. fuerunt hæc Mensæ quandoque aureæ, vel argenteæ; & quidem inscriptæ apud Græcos, ut notant

Lib. 49.

lib. 35. cap. 3

li. 10. de var. hist.

Aelian. lib. 4. var. histor.

Lib. 7 cap. 5.

Li. 4. Saturn. cap. 11. Fest. Mensæ. Dio lib. 39. Val. max. lib. 1. cap. 2. Cic. lib. 3. de Nat. Deor. Arist. lib. 2. de re fam.

MENSÆ ISIACÆ

*tant Aristoteles, & Val. Maximus. sollemnes Mensas appellat Cicero. area est hæc nostra ideo forsitan quod æris usus in sacris maxime probaretur. cultros enim. secessitas, secures, & pateras areas ple-
 rasque nos vidimus. & quod magis placet, Plinij testimonio prisca limina ac valvas in Templis ex ære factitauerunt. qua fortasse de causa Camillo Sp. Caruilus Quæstor crimini obiecit, quod arata ostia haberet in domo. Cortina insuper, Lychnuchi pensiles, & signa Deorum in Templis ex ære omnia conspiciebantur. continet vero sacra hæc Mensa Isidis præcipue mysteria, cui in Auctarij vicem adiuncti sunt Osiris, Orus, Anubis. Goropius nimis reconditas Origines sectatus hæc improbare videtur: at res ipsa loquitur. ideo autem Isis in præalto Solio Mensæ umbilicum, occupat, ipsa enim ut videtur innuere Diodorus magis quam Osiris culta est. & hinc factum videtur, ut Isidi prius, quam Osiridi iniuraretur Appuleius. & fidem facit sacratorum vniuersalis denominatio, quos Istacos passim appellatos reperias. ut sileamus Isidis simulachra frequentius, quam Osiridis promi solita, & magis conspicua fuisse. at Melchior Guilandinus (ut tu me per epistolam olim peramanter monuisti MARCEVELSERE) censebat hanc tabulam vix aliud, quam Aegyptiorum leges pandere. huius sententiæ id columnen fuit, quod Leges in æs inciderentur. Ego ad eruditum Lectorem pronoco, qui religiose iudicabit an quicquid in areas Tabulas incisum est id continuo*

De Harusp.
resp.
Festus Acie-
ris.

lib.34.cap.3

Hierogl.
Lib.7.

Lib. I.

Plutarchus.

In Comen-
tar.de Papy-
ro.

tinuo

vinuo Lex sit, me ut ut alij sentiant ne nunc quidē
pœnitet eius, quam adduxi interpretationis. men-
sam enim Deorum in ædibus sacris agnouit & Var-
ro. & Delphica illa apud Plinium, Mineruæ ana-
thema aris antiqui huc pertinere videtur.

Li. 4. de L. L.
Plin. lib. 7.
cap. 15.

C A P. III.

Placuit mihi semper aureum illud, & pro-
bum dictum.

Amittit merito proprium qui alienum ad-
petit.

Gloriari enim alienis bonis perinde esse duxi, ac
se nullius precij hominem fateri. apage Polypi fu-
rax, & subdolum ingenium, qui non nisi quando
aliena non supperunt proprijs flagellis vesci solet.
me mea Paupertas, & nunc, & in posterum alet,
& quid quid è scrinijs meis in lucem conspectumque
hominum prodibit, id e penu meo; non ex aliorum
compilatis cellarijs prodibit. siquid amicorum libera-
litas adiecerit (vi factum gaudeo) illaudatum mini-
me relinquam; verbis saltem, quando re non licet;
magnis eorum in me meritis satisfacturus. egregie
enim profecto magnus scriptor testatus est, obnoxij
animi, & infelicis ingenij esse deprehendi in furto
malle, quam mutuum reddere, ex quo capite quis
non oderit in eptas illas Grammatici hominis voces,
iactantis literas secum natas, secum interituras?
Ego quidem omnibus his, qui me iuuerunt infinitas
habeo

Plinius i præ-
fat. histor.
natural.

Sueton. de il-
lustr. Gram.
in Remm.
Palæm.

MENSÆ ISIACÆ

*habeo gratias, quod reconditas, & magno sumptibus
 quasitas copias liberali manu obtulerunt, unde nos
 uti e fontibus aquam haurientes, & ad proprium
 hoc herediolum traducentes, feraciores, & expeditio-
 res habuimus ad disserendum facultates, tibi pri-
 mum MARCE VELSERE Clarissime vir, & in-
 ter precipua seculi ornamenta numerande, qui lan-
 guentē sepe numero commouisti, iacentem excitasti,
 & auctoritate qua plurimum apud me potes perui-
 cisti tandem, ut manum de Tabula aliquando tol-
 lerem. NICOLAO dein FABRICIO Chalasij Do-
 mino, natalium splendore, & recondita eruditione il-
 lustri adolescenti, qui non modo insignes, Antiqui-
 tatis reliquias, quibus instructissimus est, in meum,
 & studiosorum usum munifice contulit, sed etiam
 aliorum Musæe ut paterent sedulo curauit. eius di-
 ligentia factum est, ut non modo Venetijs FRID.
 CONTARENI D. MARCI PROC. & IOHANNIS
 MOCENICI Illustrissimorum Virorum præclarissi-
 ma, nummorum, & gemmarum ^{re. u. u. i. a} mihi in
 promptu essent sed & Romæ ornatissimi viri LAELII
 PASCHALINI ^{u. e. p. a. s. a. u. a. d. b. a. s.} cur enim hoc nomine
 non appellem bonæ copię diuitem thesaurum, de quo
 nobis Numismata, Gemmæ, Sigilla rara omnia,
 insigni humanitate suppeditata sunt? eidem FABRI-
 CIO acceptum ferri debet omne id quod e NATALI-
 TII BENEDICTI preciosis oculis euulgamus. e qui-
 bus Auctario nostro cum robore, & incremento spri-
 tus accessit. ea enim omnia, que ad illustrandam
 Epiphanijs,*

EXPOSITIO.

Epiphaniū, Irenei, & aliorum Patrum historiam
 Sectarios antiquos exagitantem attulimus, inde
 profecta sunt. His omnibus in solidum si non pares
 ac pro meo tamen studio debitas gratias, meritasque
 habebo semper, referamque pro viribus: bona Lecto-
 rum saltem nomina delegando, qui scientes per quos
 profecerint, id es quod ego soluendo non sum bona fi-
 de persoluant. Ingenua hæc & liberalis debiti con-
 fessio Viris optimis, qui res magis quam speciosa
 verba spectare consueverunt, abunde faciet satis.

His explicatis ad Tabulam accedamus, quam
 in tria segmenta, & lumbum ambientem partiemur.
 sectionem primam inchoat Osiris, in quo noranda
 videtur ansata Crux, & digitis apprehensa. cuius
 Crucis usum cum Goropius acute peruidisset, euer-
 tere frustra conatus est vir doctissimus in suis Li-
 bris de Cruce. & hunc salutaris signi typum non in
 obeliscis tantum, sed & alibi ut in antiquo lapide
 apud Cl. Virum IOH. VINC. PINELLVM excul-
 ptum vidimus. fuit autem is ferrei coloris, & cras-
 situdinis digitalis, quam tenuis candida linea am-
 biebat. huius ectypon ad amussim expressum alias
 etiam profuturum hic damus.

Lip. lib. 1.
 cap. 8. in Ne-
 tis.

MENSÆ ISIACÆ



Lib. 9. hist.
cap.

Ceterum hæc illustrantur ea, quæ apud Socratem est narratione. cum enim (inquit ille) Sarapidis Templum spoliaretur, & in sacris, vii vocabant, literis, Crucis figura inuenta esset, ea res in disceptationem venit. Christiani enim, quibus Notarum periti adstipulabantur, Crucem CHRISTO adiudicabant: Ethnici vero commune quidpiam CHRISTO cum Sarapide esse impie contendebant. tutatus est causam suam DEVS. plurimi eorum, quos diabolus deceperat CHRISTO nomen dedere, & Trophæum Passionis, Crux triumphalis notatis frontibus refulsit exinde. Sequitur ite Osiris bisulcum animal quoddam veluti conficiens, caprini fortasse generis, capras enim fœminas tradit Aelianus Copti Isidi in delicijs esse; mares autem immolari. Apex ille, seu Tutulus Osiridis capiti impositus accedit non nihil ad eam Teletariam coronam, cuius meminit Appuleius in hæc verba, ad
manu

Lib. 10. hist.
an. cap. 24.

XI. Met.

manu dextra gerebam flammis adultam facem, & caput decore corona cinxerat Palma candida folijs in modū radorum profistenibus. consueuerunt enim & hodie Palma folia ita plicari, vt calathos, flabella, & alia huiusmodi utensilia palmea non semel videamus. Et olim apud Aegyptios monachos plecta, seu habenæ ad canistra conficienda, Psithiaque seu tegetes ex eadem parabantur. usu (ni fallor) inuecto ab antiquissimis eiusdem regionis Sacerdotibus, qui vt Cheremon refert, cubilibus ex Palmaram virgultis intextis utebantur. Palmas ipsi voce vernacula B AIS appellabant, quæ vox Horapollini animam significat. soleas præterea ex huius arboris folijs perfectas Isidi tribuit Appuleius: vt ex his omnibus detur intelligi sacram arborem fuisse, & mysticis rationibus insignem. Isidem proxime referri censeo ego, cuius vestimentum iam pridem expressit Madaurensis scriptor his verbis, quæ semel retulisse sufficiet. Sed Antistites sacrorum proceres illi, qui candido lineamine cinctum pectorale adusque vestigia strictim iniecti, &c. niger autem ille Galerius tenuibus argenti notis exornatus ad eas Isidis vestes referri potest, quas multicolores notauit Plutarchus, ob lucis tenebrarum diei noctis, vitæ Mortisque discrimina, quæ omnia Isidem moderari testatur. Et quidem in Tabula vniuersa nigror hic maxime cõspicitur argento fere semper discretus. qua mente Appuleius eidem pertexam discolorum, & pallam nigerrimam adsignauit. post Isi-

Ioh. Cassia.
coll. 18. c. 15.
& Ciaccon
in Notis.
Apud Por-
phyr. lib. 4.
de abstin.

Lib. 1. c. 7.

MENSÆ ISIACÆ

dem Osiris perpetua fere serie spectatur, cuius Apisem (seu Metam manis) pinnae duae Accipitris forte vel Ibis conficiunt: adiecta plana illa rotunditate, & fulcris dextra, leuaque insurgentium viperarum. Paulo diuersum spectamus in Sarda apud NIC. FABRICIVM cuius hic Protypon habes.



Ceterum Iconem hanc pra oculis videtur habuisse Heliodorus lib. 6. Αἰθιοπ. 1709. scribens ναὶ πρὸς τὸν θεόν, ὁμοῦ τινὰ τῶτον ὡς ὁμοῦ τῶν ποικιλοτάτων, τῶν φιδάτων ἰαίταγμα νεκρῶν. Ex quo praeter caetera discimus Phœnicopterum Isidi in delicijs fuisse. neque officit alarum nigredo religionis gratia (ut ego censeo) nullibi non affectata. Goropius tamen Symphalidem aue esse censet, quam Hercules ostendet: recte ne an secus aliorum esto arbitrium. Phœnicopteri meminerunt Plinius, Martialis, Iuuenalis.

Lib. 9. Nic.
20gl.

Lib. 10. c. 48.
in Xenijs
Sat. 11.

Et Scythicae volucres, & Phœnicopterus ingens.

Ad Iuuenalem porro notat antiquus interpres; auem esse, quae habeat pinnae colore Phœnicio, & rostrum incuruum & prolixum: in aquis degere, in Africa abundare. hasce omnes insigniores notas referebat Phœnicopteri ad viuum expressum exemplar.
quod

EXPOSITIO. 41

quod vir magnus VLYSSES' ALDROVANDVS ad FABRICIVM transmisit . gerit autem Osiris hastam sibi cum Libero Patre communem , de qua ita Macrobius , colitur etiam apud Lacedemonios simulachrum Liberi Patris hasta insigne non Thirso . sed cum thyrsum tenet , quid aliud quam latens telum geritur , cuius mucro hedera lambente protegitur ? at Osirin Bacchum esse & paulo infra ostendemus , & ante nos probavit Plutarchus in de Iside , & Osiride . qua ratione Antonius apud Dionem ^{Ἰσίδος καὶ Διονύσιος} appellabatur . quod nec Ausonium latuit canentem de signo Liberi Patris .

Lib. 1. Saturni cap. 19.

Lib. 50. In Myobaria 50.

Ogygia me Bacchum vocat ,
Osirin Aegyptus putat .

Hunc ab Iside discriminat Cercopithecus ille sacer , cuius præter Iuvenalem meminere Lucianus in Concione Deorum , Prudentius in Romano martyre , & aduersus Symmachum .

Sat. 15. Legendus præter ea Socrates hist. trip. lib. 9. c. 27.

Isis enim & Serapis & grandi Simia cauda , &c.

Ornatur autem Isiacis symbolis , Lunaribus cornibus , orbe patulo , & aspidē . stat supra Thymis , hircus videlicet Mendesius Pani sacer , quem Aegyptij Mendeten vocabant . restatur insuper Lucianus Pana apud Aegyptios coli ^{ἡν ἰσὶν τῆς πόλεως} . cuius mysterij ea videtur afferri posse ratio , quod Panis natalia insignire vellent . Pan enim Penelopes filius dicitur quam Mercurius (ut est in fabulis) sub hirci imagine compressit . ita Herodotus , Iun. Phylargyrus ,
Probus ,

Non. ad 17. iuect. Greg. Naz. in Iulian. Herodotus lib. 2. De sacrificijs.

lib. 2. virgil. Ecl. 2. Ecl. 4. scrm. 7.

MENSÆ ISIACÆ

Probus, & Theodoretus, ut hinc natum appareat id quod Antiquitas existimavit hircum in Mercurij tutela fuisse, ut in antiqua gemma.



Lucianus in
bisacculato.

Genes. c. 46.
Appul. m.
Apolog. He-
rodorus Co-
ge Aegyptiū
ut ouium la-
ste vescatur.
Hieron. li. 2.
cont. Ioui-
nian.
Apud Theo-
doret. ser. 3.

Diodorus lo-
co cit.

lib. 1. Strate-
gem.

Diodorus.
Tibulus li. r.
ecl. 7. Plu-
garchus.

Ideoque Pani *παῖν ἰσοχῆν* Athenienses ma-
bant. notandum vero est, apud Mendesios hono-
rem Caprarijs habitum, cum tamen Aegyptij Pastro-
res ouium detestarentur. Oderant quippe lanam etiā,
veluti segnissimi corporis excrementum, quā vestitus
Sacerdotum, & cadauerum humatione penitus ab-
legarant. at quid cognationis Pani cum Iside? An-
tiqui Theologi, quos Mythologos rectius appellaue-
ris, inter quos Manethon, & Diodorus Isidem ni-
hil aliud esse quam Lunam interpretati sunt; quam
pulchellus amator montiuagus Pan lana vellere (si
Poetis credimus) in sui amorem pellexit. sed in-
gratiam Aegyptiorum, qui fabellas huiusmodi asper-
nabantur, magis est ut dicamus Pana in comitatu
Osiridis fuisse, ut prodit Diodorus. & quidem is
Διονύσιος ἑρατύου fuit ex Polieno, a quo Panici terro-
res & cornuta acies. at Dionysium eundem cum
Osiride fuisse facile probabitur; Herodotus enim scri-
bit Osirin Bacchum esse ex Aegyptiorum sententia.
praeterea utriusque mystica Vitis, utriusque Hedera ab
antiquis tribuitur. uterque Nisa altus, utriusque
comi-

Comites Chorus & Cantus, Satyri & Panes. Serpens ipsa, sine qua Osiridem in Tabula nusquam videas, fuit Bacchi cinctus, & Basaridum corona: nisi dicere tibeat cum Diodoro Pana, & Osiridem eundem Deum esse. Cercopitheco adstat Isis Nebride induta in Basaridum morem, praefert Modium Sarapidis insigne ut ex antiquis nummis, & Eusebio elicitur. Sarapin vero ΔΙΑ
 Graeci, Latini Iouem nuncupant, inquit Achilles Staius. imo Aesculapium multi, quidam Osirin, plerique Iouem plurimi Ditem Patrem fuisse coniectant. iam vero quia Isis vel Terra est (inquit Macrobius) vel natura rerum subiacens soli ideo Isidi Modium veluti frugum parenti adsignarunt. scribit enim Diodorus in Isidis pompa alicubi triticum, & Hordeum praeferi, ut ab ipsa repertas fruges restarentur. & hic factum est ut a quibusdam dictum sit Cererem nihil aliud esse, quam Isin. quo sensu Cererem Fariam dixit in Apologetico Tertullianus, ut recte monuit interiorum litterarum decus I. LIPSIVS. Osiridis subsequens caput ornat sacra Serpens in Tabula ita frequens, ut in mentem veniat mirari hominum stoliditatem, qui a DEO Opt. Max. ita aberrarent, ut sordidum hoc animal venerarentur. neque vero Aegyptij tantum huic de-
 mentiae affixes Indi enim, Phoenices, Arabes, Babylonij, Paeni, Bæotij, Epirotæ, Sicyonij, Epidaurij, Romani, e nostris heretici quidam, & nonni Orbis incole huic insanie manus dedere. tanto

Studio

Clemens in Protr. Athen. lib. 5. in descript. Pōpē Prolem. Philad.

lib. 2. histor. eccl. lib. 5.

Cornel. tac. extremo, lib. 4. hist.

lib. 1.

lib. 1. de Crāce c. 5. Max. Tyr. ser. 38. Taautus apud Euseb. Pausanias Bæotic. Daniel c. 14. Sil. Ital. li. 6. Stat. Theb. lib. 5. Aeliaz. lib. 11 hist. anim c. 2. Pausan. Corinth. Val. Max. lib. 1. ca. 9. Ouid. 15. Met. Raban⁹ Maur. de inst. Cleric. lib. 2. Ludouicus Barthelema in Itiner.

MENSÆ ISIAEAE

*studio Diabolus triumphati hominis symbolum, ut
 affereret laboravit: credo ut eam iacturam resarci-
 ret, quam olim fecerat cum serpentem D E V S in-
 ter omnia animantia, & bestias terræ maledictum
 esse iusserat, nec defuerunt qui serpentis diuinitatem
 litterarum monumentis consignarent, veluti T a au-
 rus ex Phœnicum placitis, & agmina Poetarum,
 quorum licentia in hoc (ut cum Poeta dicam) exiit
 in immensum. Osiridis femoralia in conum desinen-
 tia subindicant latere ibi, ut ego quidem sentio, ar-
 rectum penem, qualem Osiridi tribuit Plutarchus,
 qua specie Roma quoque Priapum expressum vide-
 mus eo nimirum consilio, ut significaretur occultam,
 & latentem esse in Natura gignendi vim. imo quod
 miretur quispiam in Benavidiorum Museo apud
 nos extat muliebre marmoreum signum antiqui ope-
 ris, sub cuius tunica nescio quid eiusdem argumenti
 videtur latitare.*

Apud Euse.
 lib. 1. de pp.
 c. 6. vlt.



Ad quam regulam directum videtur Aegyptio-
rum dogma : Luna videlicet naturam permixtam ,
& androgynam tribuentium , quo eius vim genita-
bilem asequerentur . a quo fonte manavit Carreno
rum superstitio , qui Spartiani testimonio Lunum
Deum venerabantur . unde quamvis Graeci (inquit
ille) vel Aegyptij eo genere quo feminam hominem
etiam Lunam Deum dicant , mystice tamen Deum
dicunt . ad quae intelligenda plurimum conferent Ser-

Plutarch. de
Isid. & Osir.

in Caraca-
la . Vide &
Annua.
lib. 23.

D uis,

MENSÆ ISIACÆ

In 11. Aen.
lib. 3. Satur.
cap. 8.

uius, & Macrobius. At Serpentem Isidis capiti impositam quo nomine appellabimus? Iohannes Leo Afer, qui Aegyptum hominibus etiam ociosis calamo peruiam fecit, narrat apud montem, cui Atlanti nomen est, reptare tarde Dracones quosdam aluo crassissima, cauda capiteque exilibus. aluum hic agnosco, cetera non item. ego Aspida fœminam esse censeo, cuius aluum tumidiorem esse testatur Solinus; interpolatam tamen, & ornata quodam sacro Mysterum opera suffarcinatam ut pleraque omnia in hac Mensa. Aspides in diadematis pictas Aegyptij Reges circumferrebant. earum nomen apud Aegyptios, qui sacras esse censebant, Thermutis fuit. his coronabant Isidis simulachra, eamque in sceleratos Aspides immittere fabulabantur. cum iisdem eam familiaritatem contraxerant, ut cum infantibus educarent, & conuiuio adhiberent. felices & diuinos reputabant, quos ille momordissent. huc referre possumus Ouidij carmen de Isidis comitatu loquentis.

Cap 30.

Aelian. li. 6.
de hist. an.
cap. 37.
lib. 10. c. 32.

lib. 10. c. 32.

lib. 17 c. 5.

Ioseph. li. 2.
cōtra Apō.

li. 9. Metam.

Plenaque somniferis serpens peregrina venenis.

Fallantur enim qui de Crocodilo dictum interpretantur. somniferis venenis plenam rite appellauit ut & Lucanus.

lib. 9.

Aspida somniferam tumida ceruice leuauit.

Quia miles apud eundem Aspide ictus.

— subita caligine mortem

Acci-

EXPOSITIO. 14

Accipit, & Stygias somno descendit ad
vmbas.

Peregrinam interpretari possumus Niliacam.
Lucanus de eadem.

———— Niloque tenuis metitur harenas

☉

At tibi Lęue miser fixus præcordia pressit
Niliaca serpente cruor —————

Ammianus Marcellinus, serpentes quoque Aegy ib. 22.
ptus alit innumeras ultra omnem perniciem senien-
tes, Basiliscos ☉ Amphisbenas ☉ Scytalas ☉
Acontias, Dipsadas ☉ Viperas aliasque complu-
res, quas omnes magnitudine ☉ decore Aspīs facile
supereminens, nunquam sponte sua fluentia egredi-
tur Nili. Pigram vocavit Ovidius. lib. 2. Amor.

Pigraque labatur circum donaria serpens.

Et prope simulachrum Isidis argenteam statui
consuevisse docet Iuuenalis.

Et mouisse caput visa est argentea serpens.

Accedit Appuleius, qui in pompa Isidis Aspidem lib. 11. Met.
recenset squameæ cervicis striato tumore sublimem.

Val. denique Flaccus ne ullus hæsitatiōni locus relin- lib. 4. Arg.
quatur de Iside canit.

———— Et procul Io.

Speçtat ab arce Poli iam Diuis addita,
iamque

Aspide cincta comas, & ouanti personā
Sistro.

Addatur corollarij vice, quod insaniam redoleat,

MENSÆ ISIACÆ

Epiph. lib. 2.
adu. her.

in quaternos Templorum Angulos fuisse in more pos-
situm, ut aspides fictilibus conclusa inijcerentur.
neque omnino male Serpenti huic nostræ Accipitris

Apud Euf.
lib. 1. de pp.
Eu. cap. ult.
Euseb. loco
cit.

caput impositum fuit. Epies enim μεγιστος ιεροφαντος, και
ισχυρομαχου ita scribit τὸ πρῶτον ἐν θεοτάτων ἱερίσιν ἐπιπέλας

ἔχων μορφῶν. imo Aegyptij mundum describentes inter
cetera ὄφιν ἱεροκόμοσαν appingebant. Isis adhæc manus
præiendit Absinthium marinum, Seriphiumve, quod

lib. 27. ca. 7.
lib. 3. c. 25.

Plinius & Dioscorides ab Isiacis præferri consue-
uisse testantur. nascitur id in Taph Osiri Aegypti
ideo non mirum si Isis præferat in mariti memo-
riam. ita conijcio ego præiudicio non obfuturus si quis
meliora in medium attulerit.

Horapollo
lib. 1.
Epistolar.
quæst. lib. 2.
ep. 1.

In Osiridis Icone subsequente id unū animaduer-
sione dignū videtur sacrū sceptrū Cucuphae auis capi-
te ornatum, cui auis ob pietatem in parentes id hono-
ris Aegyptij habuerunt. hanc primus, quod ego
sciam, Calius Calcagninus, qui Horapollinem la-
tinum fecit & commentario illustravit, Ciconiam
interpretatus est. non recte ni fallor; obstat enim &

lib. 16. Hie-
rogl.

figura & vox. PIERIVS Cicumam appellat e
Ciconiarum ut ipse inquit genere; quod omnino mi-
rum visum est cum cicuma Festo, & Isidoro No-
Etua sit. apud eundem Regium Sceptrum delineat-
um est, quod ipse contra rei presentis, atque ante oculos
propositæ fidem, refert extare in ahenea BEM-
BITabula. non videtur autem in hoc peccasse Vir
doctissimus, qui Tabulam non semel viderat: sed
Pictores potius, ad quorum notitiam ea non pervene-
rat

rat. Cucupham ego *V pupam* interpretor, quam *Ϟ* figura *Ϟ* Plinius exprimit; crista nimirum visendam plicatili, quam contrahit, subrigitque per longitudinem capitis. accedit Aelianus, qui *V pupas* censerit scribit apud Aegyptios, quod in parentes pie sint. *Ϟ* alibi tradit idem scriptor *Upupam* Indorum Regi eadem ratione in delicijs esse: ibidemque recitat fabellam Brachmanibus familiarem, quae pietatem in parentes commēdet. vox postremo *νυψία* ab *Upupa* non abit, quae videtur irrepisse in egregium Auctorem manus violentas non semel passum, quem concisum esse, *Ϟ* mutilum cum liqueat, nemo sanus integrum prestare audebit. *Ϟ* sane videtur vox latinograeca ne barbaram dicamus, quales usus, *Ϟ* mala illuvies infelicium seculorum inuexit. Suidas enim, quo vno niti videntur Ciconiae adfertores huc non respexit. **GOROPIVS** *Alaudam*, seu *Galeritam* esse censerit non omnino male, cum ex Aristophane pateat Indorum narra-
 ziunculam *Galeritae* a Graecis adtributam fuisse. Po-
 ne *Osridem Gryps* est *Soli*, idest *Osridi* sacer, quem Indorum pictores *Solis* quadrigis iungebant; ut hinc detur intelligi cur in Gallieni nummo huiusmodi animal inscriptum sit **A POLLINI AVG.** *Ϟ* quidem *Apuleius* *Stolam Olympiacam* *Sacratorum* describens ait: hinc *Dracones Indici*, inde *Gryphes Hyperborei*, quos in speciem pinnatae alitis generat *Mundus alter*. hic tamen auritus non est, ut delineant *Plinius*, *Ϟ* *Denarius Papiae Gentis*. accedit au-
 tem

lib. 10. c. 29

lib. 10. de. de
 hist. an. c. 17.
 lib. 16. c. 5.

In *αυτρωσ-
 λαρην*
 lib. 8. Hic-
 rogl.

In *Auibus*,

Philostr. lib.
 3. de vita A-
 pollon. Po-
 et etiam, ut
 Sidonius pa-
 negyr. in An-
 themium ut
 in Burgo Pō-
 tij Leonij.

lib. 10. ca. 49.

MENSÆ ISIACÆ

lib. 4. cap. 26. *tem magis ad Ctesia narrationem, qui apud Aelianum scripsit Aquilino ore esse, & capite. hæc omnia cum hesitatione dicta sunt. quid enim prohibet Monstrum hoc in numero Sphingum reponi?*

Lib. 2. tit. D. Greg. iunct. Diodorus Sic. lib. 1. *Isin cornibus exornabant Aegyptij, ut Herodotus, & Nonnus præter ceteros, testantur. an propter aspectum recentis Lunæ, qua ratione signum Lunæ*

Pausan. Elia cor. politer. Diodor. Sic. lib. 1. *cornutum apud Eleos videtur extitisse? an respectu Bovis, qui ipsi mactabatur? an quia fruges inuenisset, & sine Bobus vix aut difficile constaret Agro-*

Ouid. lib. 1. Met. Aelian. lib. 2. var. hist. *rum cultura? an vero quod Inachi filia esset, quem Taurinis cornibus instructum, ut fluviorum plerosque, coluerit antiquitas? qualem Acheloum effingebant Acarnanes.*



De præp. Eu. lib. 1. ca. ult. lib. 1. part. 2. cap. 2.

Val. Max. lib. 5. cap. 6. Iul. Capitolinus. Plutarchus.

Exod. 34.

An quod id esset Regium insigne ut de Astarte sua produunt Phœnicum Theologi apud Eusebium? quod & apud Aegyptios Reges, referente Diodoro usu receptum est. quospectant cornua enata in capite Genucio Cipo Pratori, & omen de Tauro cornibus suspenso, Antonino Pio factum antequam imperaret. neque ineptum erit arbitrari allusum ad Galeam, quam e Bovis capite fabrefactam Isidis capiti Mercurius imposuit. vel postremo eos Moysen san-

Sanctissimum virum emulari voluisse, qui a congressu Domini DEI Exercituum faciem cornuã referebat. fuit enim semper Diabolus diuinorum operum vsque ad imposturam emulator, ut olim Sanctissimus vir IUSTINVS Martyr, & nostro seculo CAESAR BARONIVS Card. cui Christiana res æternum debet, luculentissime probauerunt. neque enim abhorruit Aegyptus a Iudeorum institutis, inde namque videtur effluxisse, & circumcisio, & ouium arborumque Circumlitio, quam ab Hebreis Agni sanguine postes illinentibus arripuerunt. Stellam, qua Isidis cornua distinguuntur ^{Ἐὐδὴν} Aegyptij, ^{Ἀστὴρ} Græci nuncupauerunt ut docet Horapollon. Latini Luciferum & Vesperum, alij aliter Plinius. iam magnitudine extra cuncta alia sidera est: claritatis quidem tanta, ut vnius huius stelle radijs umbra reddantur. itaque, & in magno nominum ambitu est. alij enim Iunonis, alij Isidis, alij Matris Deum appellauere. Hyginus maximam vocat, ut non ab re talem in Tabula toties conspiciamus. relique sunt huius primæ Regionis postremæ tres imagines, quarum prior, Osiridis nimirum, leua manu Modiolum exhibet præclarum illū Sarapidis Tutulum, de quo paulo supra verba fecimus, quemque præ oculis habuisse videtur Lucianus, illi hominum Deumque conuiciator, quando scripsit ^{Ἐὐδὴν} Aegyptiorum quibusdam Deum esse. penultimi signi insigne gestamen sunt Osiridis testes (quod nemo non rideat) oculati. licet enim oculus hic non ita exacte appareat,

Incolloquio cum Triphone.

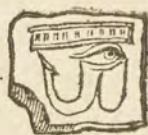
Annal. to. 1. qbus adde. Ananiam. de Nat. Demo. lib. 2. & Vairum de Fascinoli. 2. cap. 1. Herod. li. 2. Epiph. adu. hæc. lib. 1. lib. 1. cap. 3. lib. 2. cap. 5.

In poet. Asthenom.

De sacrificijs.

MENSÆ ISIACÆ

in Gemma tamen, quam Molochiten vocant apud
NIC. FABRICIUM liquido conspicitur.



lib. 1. Satur.
cap. 21.

Euf. ex Dio-
doro, lib. 1.
prap. Eu. c. 6

lib. 1. cap. 2.

Plutarchus.
lib. 5. adu.

Gent.
Herod. lib. 2.
Ad 1. Inue-
ntiu. Naziãz.
lib. 5.

In orat. Gre-
gor. in fan-
cta Lumina.
in Poet. astr.
Theodoret.
ser. 3. Clem.

Alex. in ptr.
Theodoret.
serm. 1. & 3.
Plut. Suid.
in *σνυδς*

Athen. li. 24.
Arnob. lib. 5.
adu. gent.
Diodor. Sic.
lib. 1. par. 2
c. 4. Petron
Arbit.

Vt minus mirum sit quod scripsit Macrobius & Aegyptios ut Osirin, qui Diodoro, Plutarcho, & Eusebio multi oculum significat, exprimerent speciem oculi delineasse. testes vero sacrauit Isis, quæ cum Osiridis a fratre Typhone interempti reliquias anxie conquireret, eiusdem pudendorum imaginens diuino cultu honestauit ut inquit Diodorus. alij tradunt Pamylen quandam hoc instituisse, & Pamyliæ festâ appellasse. hinc, veluti e perenni superstitionum fonte, manarunt apud Græcos Dionysia Ithyphallica non sacra sed scelera, quibus, inquit Arnobius, in Liberi honorem Patris Ithyphallos subrigit Græcia, & simulacris virilium fascinorum territoria cuncta florescunt. erant autem ficulnei, quia ficus inuentor Bacchus, seu coriacei e collo pendentes. ut narrant Herodotus, & Nonnus: aureus enim ille CXX. cubitorum, cuius meminit Athenæus extra ordinem fuit. Turpium initiorum originem cum insectatione referunt præter Arnobium, & Nonnum, Nicetas, & Hyginus. hinc Phallagogia; Phallophoria, Ithypalli, & Phallophori. hinc Veneris Cypriæ abstruse ille initiationes, quarum participes

pro

EXPOSITIO. 17

pro stipe collata phallis donabantur. hinc Satyrorum, Faunorum, Silvanorum ^{ἀνοβίαοις}. neque aliunde effluerunt propudiosa illa Priapi secreta, quæ traducere nefas fuit. hinc Mercurij fascinus a Cyllenij cultus Atheniensium religione sacer. hinc Neurospasta apud Lucianum, & remedium, præbiaue in collo pueris res turpicula, Fascinus videlicet, quem infantium custodem appellat Plinius. huius amuleti speciem ex ære, lapide lazuli, corallio, & chrystallo hic damus in gratiam eruditi lectoris.

Pausan.
Aeliacor.
post.
Herod. lib. 2
& Lucian.
de Syria.
Dea.
Var. lib. 6.
de L. L.
lib. 28. cap. 47



Claudit agmen Isis cum Sacro sceptro, cuius ^{ἡδύμωοις} est loti flos solis amator perinde ac mariti Isis. quem florem non modo Aegyptij, sed & Basiliidiani magnifecerunt, in quorum portentosis amuletis cernitur cum insidente Sigalione. Inter mediae regionis primas obtinent bina Isidis simulachra cum subligaculo, cætera in vestia, pensili, & prominente mamma, quod factum videtur eo quia Isis ^{ἡδύμωοις} ex Platone apud Plutarchum credere tur. imo Macrobius scribit continuatis vberibus Deæ (Telluris an Isidis intelligas parum refert) corpus omne denseri. & audio extare huiusmodi signa Ro-

Plin. lib. 13.
c. 17. & 18.

Hæc Deo volente in Augurio dabitur.

De Iside, & Osiride.
lib. 1. cap. 20.

E ma,

MENSÆ ISIACÆ

ma, quæ ego Isidis esse existimo, cistam secretorum
 sapacem capite gestantis. iuuat vetus numisma Ha-
 driani Imp. in quo Isis puellum Orum vberibus exer-
 tis admouet.



lib. 4.

Pausan. Co-
 rinthiac.

Octauio.

lib. i. Georg.

Et hinc suspicari licet effluxisse cognomen Cere-
 ris mammosæ apud Lucretium, & almæ apud Vir-
 giliū: cum Ceres eadem cum Iside fuerit, ut vel
 ex eo patet quod apud Hermionenses in fano Sarapi-
 dis, & Isidis arcana Cereris stata, & sollempnia
 erant. ex hac indiscreta numinum ratione ^{Apertis}
 quoque ^{Ephesiorum} multimammia in eorundem nummis
 conspicitur. Minucius Felix. & Ephesia mammi-
 multis, & vberibus extructa. Ceres enim, & Luna
 (seu Dianam maui) eadem sunt ex sententia ma-
 ximi Poetarum.

— vos o clarissima Mundi

Lumina, labentem Cœlo quæ ducitis an-
 num.

Liber, & alma Ceres —

lib. 3. aduer.
 Gent.

Non indocti apud vos viri (inquit Arnobius)
 neque quod induxerit libido garrientes, Dianam, Ce-
 rerem, Lunam caput esse vnius Dei triviali germa-
 nitate

nitare pronunciant . in hac heresi fuit Marcianus Capella , qui in Luna globo sinistra Niliaca , Eleusiniam Lampada , arcus Dictynnae , Tympana Cybeles collocavit . Superstat Apis imago Tauri Caelestis , Luna & Isidi sacer , & ideo in comitatu Isidis recensetur ab Ouidio & Appuleio . ut autem ipsi augustiores natales affingerent ex vacca fulgure afflata conceptum fabulabantur ; festo etiam septem dierum instituto , quo manente Crocodili ingenitam feritatem exuebant . & numerus septenarius huic genti sacer fuisse videtur in festis diebus . Iuuenalis enim ita de Aegyptiorum peruigilijs .

Peruigilique thoro , quem nocte ac luce
iacentem

Septimus interdum sol inuenit ———

Si causam queras , religioni aptissimus visus est magni etiam Pythagorae instituto , ab Aegyptijs forsitan Sacerdotibus , ut alia multa in ea secta , promanante . compertum Apin Memphin deducebant : ideo Lucianus & Clemens Alexandrinus a Memphytanis cultum Apidem testantur . Memphi praeserea initiabatur . Solinus ; quem reperiunt centum Antistites Memphin prosequuntur , ut incipiat sacris ibi initiatus sacer fieri . eadem habet Marcellinus , qui addit in Thalamum induci solitum . qui eum consecrabat de more rituque priscae religionis diadema gestabat : & Memphi Reges Aegyptij primum sacris initiabantur , & in Regni solio collocabantur . excipiebatur autem Apis hilaritate sum-

lib. 2. de Nupt.

Lucianus de Astrol.
Theodoret.
fern. 3. Aelian. lib. 11.
de histor. ant. c. 11. Luciat.
Placid. III.
Theb. Ouid.
9 Met. & 2.
Amor. Appul. 11. Met.
Pomp Mela lib. 1. cap. 5.
Plin. lib. 7. cap. 46. Solinus cap. 35.
Ammian.
Marcellin.
li. 22. Sat. 15.

Appuleius lib. 11.

Diodor. li. 1. par. 2. cap. 4.
De sacrificijs.
In Protrep. Sidonius ad Magnum.
Fel. Cos. Non Apin.
Mareoricum fonabo.
Ad Memphitica filtra citari.
Suet. Tit. Commentator Germanici Cas.

MENSÆ ISIACÆ

Lib. 3.
lib. 11. c. 10.

in Hadriano.

Plin. Solin.
Aelian.
in Deor. cō-
cilio.
lib. 8. cap. 46
Herod. lib. 2

Plinius, &
Solin.

Plutarchus.
Paul. Actic.

Tibul. lib. 1.
El. 7.

Lucian. de
Sacrif. & de
Syt. Dea.

lib. 9. Met.

in concil.
Deor.
lib. 3.

lib. 12.

ma, ut referunt Herodotus, & Aelianus, quando-
que turbis popularibus: apud quos deberet locari
(inquit Spartianus) omnibus studiose certantibus
eiusdem afflatu, si credere dignum est, concitati pue-
rorum greges futura præcinebant, quos *πρόπιτρος* vide-
tur appellare Lucianus. Delubra eidē gemina; seu
Thalamos adsignat Plinius, Autē Herodotus Psam-
mitichi opus, in qua vice columnarū stabant colossi
duodenum cubitorum. vide Strabonem lib. 17. ubi
Memphin, & Apidis Templum enarrat. eun-
dem statō die, ultra quem vivere fas non erat, a-
quis mergebant, idque ex auctoritate librorum mysti-
corum, ut ait Ammianus. Memphi sepeliebant:
& peracta sepultura tum demum Sacerdotibus in
Sarapidis Templum ingredi licebat. demersum se-
rio ipsi ridendi lugebant. in luctu Cæsariem attonde-
bant. alterius repertu cessabat luctus. ceterum
quod ad nos attinet Apidis nota inuestiganda sunt,
in quibus describendis auctores ita variant, ut re-
cte cecinerit Ovidius.

— varijsque coloribus Apis

Nec male Lucianus variegatum, seu discolo-
rem appellavit. Herodotus namque has Api ad-
scribit notas; ut sit toto corpore niger, ut in fronte
candorem quadratum, in tergo effigiem Aquilæ, in
lingua Cantharum, duplices in cauda pilos habeat.
Strabo nigrorē corporis albedine quadam in fronte,
& alibi interstinctum in litteras retulit. Plinius in
dextro latere candicantem maculam, & nodum

Can-

Cantharum siue *scarabaeum* sub lingua assignat. *Solinus* nota alba maculam tribuit. *Pompon. Mela* nigrum, & cauda linguaque dissimilem aliorum refert. *Ammianus Marcellinus*, & *Aelianus* corniculantis *Lunæ* congenitam speciem notant. a quibus omnibus abit ut plurimum *Apis* in *Tabula* expressus. dicendum ergo aut non fuisse *Notas* easdem perpetuo, quod nemo sanus negabit. qui enim poterant ea ludentis *Naturæ* stigmata, nulla intercedente cognatione seminis, eadem ad unguem prodire semper? ex interuallo temporum presertim. quod enim scribit *Plinius* non unquam diu queri, improbatur testimonio *Herodoti*, *Spartiani*, & *Marcellini*, & ex eo præterea quod *Darius* commentus est, ut a se deficientium *Aegyptiorum* gratiam iniret, præmio videlicet talentorum centum ei proposito, qui *Apin* adduxisset. aut dicemus cum *Aeliano* minime *Aegyptijs* probatam fuisse narrationem *Herodoti*, & aliorum: ipsi enim multo plures *Notas*, easque diuersas recensebant. quare consulto videntur fecisse *Pomponius Mela*, & *Ammianus*; quorum alter *Apin* certis maculis insignē alter diuersis genitalium notarum figuris expressum appellat. conueniunt tamen omnes, *Herodoto* excepto, in *Lunæ* recentis notam dextro lateri ingentiam, quam & in mensa agnoscimus, & in aereo nummo *Hadriani Imp.* se vidisse alij testati sunt. animaduertit autem *Achilles Staius*, quod ad rem nostram facit. *Niloticis bobus cornua temporibus*

Polien. Strab.
teg. lib. 7.

Sebastian.
Erizius de
Nomism.
Lib. 2.

MENSÆ ISIACÆ

alie confurgentia ita curuari, ut summa illorum partes coire videantur, & plena Luna ambitum exprimere. notauit autem Lactantius Firmianus Hebraeos olim ad profanos Aegyptiorum ritus conuersos Apin coluisse; quando nimirum longioris mora, quam

 lib. 4. cap. 10

 Exod. c. 32.

 3. Reg. c. 12.

 Act. Apost. c. 7. 3. Reg. ca. 11. & 17. Iudic. ca. 10. 4. Reg. c. 23. & 21. lib. 4. c. 18. & 19.

 Rer. indicar. Auct. a Ramnuso edit. to. 1. De sacrific. & in Philopseude. lib. 1. c. 2. de Iside, & Osiride lib. 1. Saturn cap. 21. li. 11. de hist. an. c. 10. li. 7. de prep. Eu. cap. 3.

Moyse cum DEO fecerat impatientes, vitulum conflatilem cultus causa erexerunt. huius farinae fuerunt vituli aurei, quos Ieroboan in Bethel, & Dan constituit. consuevit enim populus ille duræ cervicis abominations vicinorum in DEI uiuentis contumeliam impendio colere. ideo adsciti atque accersiti ab exteris nationibus Reemphaam Chaldeorum, Sidoniorum Baal, & Astaroth, Phœnicum Dagon, Moabitarum, & Ammonitarum Camos, & Moloch siue Melchon. ex eadem schola prodierunt Aruspices, Effeminati, Galli, Fanatici, Coniectores, Excelsa, Luci, & reliqua Gentium nugamenta. neque vicinos tantum Hebraeos, sed & longe diffitos Cocinenses, & Malabares videtur inuasisse mala hæc lues Deos sibi ex armentis Boes seligendi; nisi fallunt rerum Indicarum scriptores frequentes, & fidei non improbare. adstant Apidi sacerdotes, Prophetæ videlicet, siue scribæ; mento etiam raso ut eos perstringit Lucianus, sacras eiusdem Notas velut peruestigaturi. Neque vero Isidanti, sed & Osiridi, Oro, & Apollini sacer fuit Apis Diodoro, Plutarcho, Macrobio, & Aeliano asserentibus. Eusebius etiam ex Porphyrio nigredinem & Cantharum ad Solem trahit. apposite singuli. testatur

statu si quidem Appuleius connexam imo vero univ-
 cam rationem numinis, religionisque (in Iside, &
 Osiride) esse. De Iside, cuius prope cernimus corni-
 gerum simulachrum, nihil habeo quod dicam exi-
 mium aliquantisper aut singulare. nisi forte ad rem
 putet aliquis pertinere capillitium satis prolixum, &
 excultum, quod Memphis ostentare solebant a
 quo & frutici lapidescenti nigro, & Corallium imitato
 nomen inditum: quod forsitan Isis ea licentia, qua
 cetera, Absinthio congenitum in superiori segmento
 manu praefert. hosce comae honores emulata Berenice
 longe meliori inuento caesariem caelo inferri passa est,
 quam Callimachus, & Catullus insignes Poetae car-
 mine magis, quam radio Conon illustrarunt.

Lucian. ad-
 uers. indo-
 ctum.
 Plin. lib. 13.
 cap. vlt.

Auis illa muliebri facie vel erit Siren, qualem
 delineant nummi veteres Valeriae Gentis apte ad
 Ouidij Metamorphosin lib. 5.

Apud F. V. &
 sinum.

— vobis Acheloides vnde

Pluma pedesque Auium, cum Virginis ora
 geratis?

Sirenes autem Proserpinae comites fuerunt, quam
 cum Iside eandem monstrare, Plutarcho praesertim
 asserente, quispiam non magno negotio possit. inter-
 cessit praeterea inter Isidem, & Sirenes cognatio ali-
 qua, cum narret Apollodorus ex Acheloo, & Mel-
 pomene Mnemosynes filia Sirenes natas: at Hermo
 poli Musarum princeps (Calliopen intelligo) Isidis
 & Iustitiae nomine censebatur. vel si negemus esse
 muliebrem faciem, & virilem asseramus ut capitis
 ornatus

lib. 1. Bi-
 blioth.

Plutarchus 2

MENSÆ ISIACÆ

ornatus subindicat, quem frustra alibi quam in virili Icone quaesieris, dicemus esse Osiridis symbolum, ex Accipitre de quo infra ad satietatē dicemus, & Osiridis vultu constat. cuius ☉ Isis, Solisue, ☾ Luna coniunctionem seu relationem, quam è Natura fontibus haustam nemo veterum non agnovit indicat imago sedens, cui appositum est Ibis caput, peculiari ☉ insigni (ut dicemus) unius Isis nota. Crocodili præterea gemini throno subiacent, animantes apprime solares, quos Iamblichus propter hexagonarium numerum cum sole convenire scribit. *De myster. Aegypt.* tradit enim Aristoteles parere eos ova sexagena, quæ per totidem dies foueant, ultra quem numerum annorum maxime viuaces minime progrediuntur. *lib. 5. de hist. an.* Plutarchus. probaret Iamblichi dictum nonnihil Achilles Staius, *lib. 4. in fi.* qui prodidit Crocodili dentes si ad numerum redigantur anni dies æquare; at ipsemet mendacium veritus testimoniij auctoritatem verbo eleuauit. *Plutarchus.* sententiam Aelianus *lib. 10.* est autem hic numerus Astrologis prima mensura, quem τέλειον Græci, nos perfectum vocamus inquit Censorinus. neque alia ratione factum putarim, quod apud Eusebium legitur, Solis imaginem Aegyptios in Navi collocasse, quam Crocodilus gestaret. quod Nauigium Marcianus Capella, cui nos non omnino malam medicinam fecimus, ita describit: cui Nauta septem germani tamen, sui que consimiles præsidebant. in prora Felis forma depicta, Leonis in Arbore, Crocodili in extremo videbatur. Felis nomine Aelurum intellege, & omnia

EXPOSITIO. 21

omnia in unguem quadrabunt. Crocodili scalpura
 Oriens, & Occidens Circi Solaris Metæ exprime-
 bantur, ut retulit Herapollo. eorundem antiquiores
 diuinatione pollere Aegyptij arbitrabantur, cum de
 consulentium manu cibos caperent, vel aspernaren-
 tur, ut de Api narrat Plinius. Crocodilorum cul-
 tores fuerunt Ombite, Coptite, & Arsinoite; The-
 bani, & Mærios Stagni accola: quin & Vrbi no-
 men a Crocodilis inditum: ipsis diuini honores ad-
 tributi, ut asseruit præter quam plures nobilis Geo-
 graphus, qui huius præposterii cultus spectator fuit.
 Tentyritæ e contra, & qui circa Elephantinam
 erant interficiebant. Iuuenalis.

lib. 7.
 Aelian. li. 8.
 cap. 4.

Aelian. li. 10.
 de histo. 22.
 cap. 22. 25.
 Herodotus;
 lib. 2.

Strabo li. 17.

Sat. 19.

Inter finitimos vet^o est atq; antiqua similtas,
 Immortale odium & nunquam sanabile
 vulnus.

Ardet adhuc Ombos, & Tentyra. summus
 vtrisque

Inde furor vulgo, quod numina vicinorū
 Odit vterque locus, cum solos credat ha-
 bendos

Esse Deos quos ipse colit ———

Omnia ad historię fidem. Iosephus enim grauis
 in primis auctor Apionem refellens obijcit, Aegy-
 ptios inter semet religionis ergo preliari. inualuerat
 enim prauus hic mos in vniuersa Aegypto poluico
 quodam Regum consilio, ne scilicet populi paria sen-
 tientes facile contra ipsos conspirarent que fraus
 utinam ad quosdam e nostris magno Christiane Rei-

lib. 2.

Diodor. Sic.
 lib. 1. par. 2.
 cap. 4.

MENSÆ ISIACÆ

pub. malo non peruenisset. sed caueant. malum enim
 consilium, ut vetus est dictum, consultori pessimum.
 pleraque alias harum turbarum causas ne pigeat vi-
 dere apud Plutarchum, qui narrat graue bellum sua
 tempestate conflatum ex huiuscemodi cultus dispari-
 tate inter Cynopolitas, & Oxyrynchitas. Omnia
 liberos suos a Crocodilis raptari (o tenebras!) mirifice
 gaudebant. at non ita visum Cleomeni homini Ale-
 xandrino, qui huiusmodi ineptias in priuatam nun-
 dinationē conuertit. Tentyrita, & Apollonopolite
 egregie, qui noxias bestias oderant, & interficiebant.
 causam quaris? Typhonem Osiridis illum interfecto-
 rem Deorum omnium hostem in Crocodilum conuer-
 sum esse existimabant. Typhonem hunc, ne indi-
 ctum abire patiamur arbitrabantur Aegyptij vim
 quandam malam, & tyrannicam esse; a quo, ut
 verbo dicam, incommoda omnia fluerent. hac
 ipsis Typhon, Seth, Bebon, & Smy appellabatur.
 ossa Typhonis ferrum; Typhonem ipsum rufi colo-
 ris fuisse dictitabant. hunc Manilius proprijs vi-
 detur coloribus depinxisse.

Plutarcho
 a diungēdus
 Apollo Ab-
 bas. Apud
 Pallad. in
 Laus. scē. 48
 Aelian. li. 10
 cap. 22. Ma-
 xim. Tyr.
 ser. 35.
 Arist. de Re
 Famil. lib. 2.
 Aelian. li. 10
 cap. 22.
 Plutarchus.

lib. 4.
 Plutarchus,
 quem omni
 no vide, &
 Agath. lib. 2.
 hist. Raba-
 nus Maur.
 de institut.
 cleric. lib. 2.
 Pet. Sic. Sul-
 pic. Seuer.
 hist. sac. ex-
 tremo lib. 2.
 Isidorus de
 vir. Illustr.
 & lib. 5.
 Etym. ca. 5.
 Theod. hæ-
 ret. fabul. li. 1
 D. Hier. adu.
 errores Io-
 han. Hiero-
 sol.

Scilicet in Piscem sese Cytherea nouauit.
 Cum Babylonicas submersa profugit in
 vndas

Anguipedem alatos vngues Typhona fe-
 rentem.

Ab hac radice pullularunt Magorum somnia de
 Oromaza, & Arimanio; Manicheorum com-
 menta, Incantatorum prestigit, Gnosticorum, &

Marcio-

Marcionistarum deliria, qui duo Principia asseruerunt. inter Ibin, & Crocodilum, ut in semitam redeamus ea intercedit ^{ἀντιμάχαι}, ut solo Ibis pennarum contactu (si Aeliano credimus) Crocodilus Statarius fiat. Osiridi ante ambulonis Isidi stipatoris operam praestat Orus ut arbitramur de quo inferius agemus; peritos Structores imitati, qui in paupere domo ita conuiuium instruunt, ut Cenae caput plerumque in extremos missus reijciant. Isis in solio sacro Tabula meditullium obtinet, uniuersae rei contextum & seriem sibi vendicans. ornat ipsius verticē Numidica guttata, caput fouens expansis alis, quali positu cernitur & in antiquo aereo sigillo, quod seorsum in AVCTARIO dabitur. & sane Pausanias docuit nos, apud Tihorenses Meleagride aue Isidi fieri Aegyptio ritu. aui imposuimus cesticillus, e quo surgunt bina Perseae folia, & cornua illa satis decantata, inter quae bicornis Scarabeus, quem Taurum Aristoteles, Lucanum vocauit Nigidius, Luna sacrum ut notat Horapollo quod ut & Porphyrius animaduertit, in partu fouendo VIII. & XX. dierum periodum Lunarem obseruet. Scarabei caractere Aegyptiorum bellatores signabant ea ratione, quod cum feminino genere hoc insectum careat, viros utique solos deceat bella tractare. addit Plinius ab Aegyptiorum plerisque inter numina coli. imo e gemma, lapideae eosdem elaborabant, in eum videlicet usum, ut filo traictos gestarent; cuiusmodi e Sarda vidi apud amicū meū EDMVN-

lib. 10. de hist. an. c. 30

In Phocis.

lib. 5. de hist. an. c. 19.
Plin. lib. 11. cap. 28.
lib. 4. de abstin.
Plutarch. & Aelian. lib. 10 cap. 16.

lib. 30. c. 11.

MENSÆ ISIACÆ

DVMBRTZIVM insigniam rerum acerrimum con-
 quisitorem . Isis ipsa plumatili veste induta est e
 Numidica pennis confecta , familiari ut videtur ,
 & pene domestico integumento , quod fortasse gut-
 tarum specie Osiridis etymon referret . Ferculi ba-
 sin ornant Hieracosphynx , & Canopus , de quibus
 sermo erit inferius . Sceptra baculosve , quos &
 a lateribus & in basi conspicimus Artapani testi-
 monium insigniuit . is enim apud Eusebium re-
 fert , cum Tellus a Moyse baculo ic̄ta Muscas ,
 Ranas , Locustas , & alia huiusmodi fastidia pro-
 tulisset , consueuisse Aegyptios in templo Isidis , que
 Terra foret , Baculum cultus , & memoriae gratia
 collocare . hæc apud Pierium pessime descripta sunt ,
 ab ijs forsan , qui Autographa non capiebant . Oro
 stanti , è regione est sc̄mina , de cuius nomine mihi
 non liquet . scio quidem Aegyptijs cultas esse Ne-
 phryn , quam Finem , Venerem , & Victoriã
 esse censebant ; Tithrambo seu Hecatẽ , Thermo-
 tiden , & Eumenutin Canopi uxorem ; Themidem ,
 Vestam , & Gratiã , at hæc omnia nihil ad Bac-
 chum ut in Adagio est . ad Osiridem veniamus ,
 cuius scabello insculptus Leo est , apponi solitus sub
 Ori Throno ut Herapollo testatus est , cuius aucto-
 ritas apud me magna peruicit aliquando ut crederem ,
 Icones omnes , que Upupam præferunt in virga sa-
 cra (ut ipsi appellabant) Ori esse , quem necis pater-
 ne vindicem fuisse scribunt omnes . hæc mihi sup-
 primere non libuit , que fortasse amatorem inue-
 nient .

v. No. 9. d. a.
 405 .

lib. 9. præp.
 Eu. cap. 4.

lib. 14. Hie-
 rogl.

Plutarchus .

Epiph. lib. 3.
 adu. hæc. &
 in Ancor. He-
 godot. lib. 2.

lib. 1. c. 71.

nient. pulcrum enim duxi semper veritatem, etiam
 per existimationis dispendia conquirere. ut cumque
 hæc se habeant non hallucinabitur, qui Solem, Orum,
 & Osiridem in unum redegerit, & Osiridi Leo-
 nem assignarit. ignita namque natura animal calo-
 ris, & ignis auctori convenire arbitrabantur. &
 Solem retulit Porphyrius a quibusdam Lacertum,
 Leonem, Draconem, Accipitrem appellari. ad hæc
 Leonis signum in Zodiaco Aegyptij domicilium Solis
 appellauerunt. & ideo Cræsus Delphos inter alia
 Anathemata Leonem aureum misit. Segmenti hu-
 ius extremum obtinent signa Isidis cum Sacro capitis
 ornatu; Spicis nimirum vulturinisque pennis. de
 Spicis præter Ovidium, & Appuleium, insignis
 est Tertulliani locus in lib. de corona mil. ita scri-
 bentis, si & Leonis Aegyptij scripta euoluas, prima
 Isis repertas spicas capite circumtulit. de Pennis Ae-
 lianus, qui easdem in Aegypto vestibulorum fasti-
 gij ornamentis esse testatus est. pone Isidem hinc Ra-
 na, illhinc Cynocephalus, nisi quis Cercopithæcum es-
 se malit. at Cynocephalum stantem, manusque in
 cælum tollentem βασιλευς τῆς ἐν τῷ ἡνακτῷ ἰχθυῶσιν fuisse
 Lune exoriētis symbolum retulit Horapollo. Βασίλειον

lib. 4. de ab-
 stin.

Macrob. lib.
 1. Satur.
 Herod. lib. 2.

lib. 9. Meta

lib. 10. c. 23

Grammatici Regiam interpretantur. ego cum vul-
 gata Horapollinis versione Regium insigne, seu Dia-
 dema lubens retineo; fauente præsertim Pictura,
 quam præ oculis habemus. & quidem Regium ca-
 pitis insigne (siue Reges priscos intellexerit Horapol-
 lo, siue Imperatores quorum æuo vixisse creditur)

lib. 1. c. 15.

Suidas:

circu-

MENSÆ ISIACÆ

lib. 6. c. 37. *circulū imitabatur. firmat hæc Aelianus, qui Aspidum Picturam in diadematis Aegyptiorum Regum notauit, quam in Tabula uideri nemo opinor negabit. at si cui hæc minus placent, audiat quid mihi ex insperato uenerit in mentem. consuevit da-dala Antiquitas res hominum opinione religiosas, & augustas quibusdam ueluti Notis insignire, per quas ipsis aliqua dignitas accederet, inter has maxime nobilis fuit orbis quidam capiti aliquando circumscriptus, Venerationis index & Maiestatis, quæ humanam excederet. hunc ego Imperatoribus, quos Veteres supra fastigium mortalitatis elatos suspiciebant, Prouincijs Orbis Romani, Urbibus primarijs, Animalibus etiam Deorum circumpositum notauit. & quod ad Augustos pertinet, extant numismata area Antonini Pij, & Constantij illius, qui Arriani fauens Catholicam Ecclesiam perturbauit.*



Edidit Hieronymus Rubeus in Append. histor. Raucn.

Et Rauenna in Aede D. Vitalis manent adhuc antiquissima ex opere musico Iustiniani, & conjugis imagines, quarum capita noster hic circulus ambis

ambit. Prouincias, & vrbes videmus in libro, cui Titulus est NOTITIA VTRIVSQ. IMPERII. & in Tabula Itineraria, quam debemus MARCO VEL- SERO Cl. Viro, cuius beneficio factum est, ut no- bile illud Antiquitatis monumentum in lucem prodi- ret. Paucem postremo ita exornatum gestat Ae- ternitas in antiquo nummo Faustinae Augustae.



Hunc Orbem Aegyptij in summo capite simula- chrorum suorum locabant: quod & hic & alibi li- cet animaduertere. ab illis Romanos sumpsisse liceet suspicari: & variasse habita decoris ratione, quod ca- piti, cui diuinum quid in esse putabant, eo situ coro- na aptaretur. qui tamen ornatus insequentium Prin- cipum moderatione, & tacito omnium consensu DEO, & Sanctis eius, ut alia pleraque in rotum cessit, & antiquum Diadematis nomen in hodie- rum diem retinuit. at Cynocephalus, a quo digressi sumus, Diademati Lunae speciem annexam habet, cum qua ut Iamblichus tradit, communes habet phy- sicas rationes, quae sunt, eadem exoriente letari, de- ficiente inerere. Cynocephalos in numero simiarum ponunt Aristoteles, Plinius, & Solinus, ut mi-

De myster.
Aegypt.

lib. 2. de hist.
an. li. 8. c. 54.
cap. 30.

MENSÆ ISIAE

nus mira videantur quæ de eorundem docilitate prædicat Aelianus, Ptolemæis videlicet regnantibus, litteras pingere, saltare, tibias inflare, Stipem pro his colligere, & in marsupium conijcere doctos fuisse. hos Hermopolita in numinum loco habuerunt si Strabo boni credimus. Cynoprofopos videtur appellare idem Aelianus, quibus manus cum robustis unguibus, caput & dentes caninos, pectus hirsutum, & pedum celeritatem tribuit. de Rana, quæ Perseæ pomo insidet vix habeo quid dicam. ut enim Aelianum missum faciam, qui Ranarum Aegyptiarum vasritiennam commendat, conijcere possumus hoc animal veluti fœtum Nili, quem Sacerdotum sapientiores Osirin vocabant, in aliqua veneratione fuisse. hinc autem in sacris sculpturis Embryonis nota fuit, ut quæ esset Telluris ac si dicas Isidis filia, quam Nilus atricibus aquis fœcundat. his accedat oculorum acies, qua ita pollet, ut eiusdem aciei fuerit symbolum peculiare: ut ex hoc capite Osiridi, & Oro per belle congruere queat.

lib. 1. de hist.
an. cap. 10.

Hæc & hodie perdocetur, ut prodit ocula rustestis Pterus Bellon.
lib. 2. obser.
cap. 52.
lib. 17.
lib. 10. c. 26.

lib. 1. de var.
histor.

Plutarchus,
& Euseb.

Horapollo,
lib. 1. c. 25.

Idem lib. 3.
cap. 101.

Aelian. 1. 12.
cap. 11.

Macrobi. 1. 1.
Sat. cap. 21.

Supra ea, quæ diximus simulachra stat in proprio veluti conscripto Apidi aduersus Taurus alter & ipse sacer: Onuphis videlicet, qui & Menuphis Suidæ (nisi hoc nomen utrobique corruptum sit) Bacisue, seu Mneuis. totidem enim apud Aegyptios (quod ego sciam) culti sunt. Onuphis niger fuit magnitudinis admirandæ, & herbam Medicam depascebatur. Bacis Hermunthi colebatur Soli sacer, nam, & per singulas horas mutare colores affirmatur, inquit Macrobius,

Macrobius, & hirsutus setis dicitur in aduersum nascentibus contra naturam omnium animalium. Mneuis ite Soli sacer Heliopoli colebatur, niger & nonnullorum sententia Apidis pater, quem maximis testibus, niger rimu, & aduersis pilis insignem fuisse scribit Eusebius, quem Netiron vel Neuton videtur appellare Macrobius. inter hos disceptatorem agere non lubet. unum docuisse satis erit in Archetypo nigri coloris esse bouem hunc, quem si quis unicum re, nomine triplicem esse dixerit non inepte dixerit.

Restat nobis explicandum Mensae infimum spatium, quo peracto limbum percurreremus cum aliqua spe si non Palmae, at plausuum tamen, & adclamationum. occurrit autem Isis, cuius capiti insidet calathus cum manubrio, Osiridi communis, ut amborum vis frugifera, & capacitas omnia in sublime trahentium declararetur. De Aspide, Stellaque superius. hic satis erit admonuisse Aspide repetita iuuenta beneficio, & incessus facilitate, sideri comparatam fuisse. quod adeo verum est, ut notarit Clemens Alexandrinus, Astra propter obliquam conuersionem corporibus serpentum assimilata fuisse. Interpretationem proximae Iconis cogitavi saepe saepius an attingere expediret, tantam inquirenti difficultatem obtrudere visa est. & denique consultius visum fuit dicere aliquid, ut questionis ambagibus expositis, doctiores ad haec disquirenda prouocarem. qua in re Lectorem monitum volo, me coniecturis,

Aelian. l. 11. cap. 11. Diodor. lib. 1. par. 2. c. 4. Euseb. lib. 2. pp. Eu. e. 1. Plutarchus, & Ammian. Marcellin. lib. 22. qui videtur haec ignorasse cum scribat super eo nihil dici memorabile lib. 2. de praep. Eu. c. 3

Macrobi. li. 7. cap. 20.

Plutarchus

lib. 5. Strom.

MENSÆ ISIACÆ

quando alia non suppetebant, indulgisse: cum modo tamen, & voto corrigendi si quid minus vere dictum inciderit. Goropius Canopum contra historiae & veterum monumentorum fidem interpretatus est. an ego meliora in medium attulerim eruditi Lectoris hæc erit cognitio: Eusebius ex Porphyrio scribit, Aegyptios Mundum expressisse complicatis pedibus, veste variegata indutum, auream Pilam capite sustinentem. hæc ideo quia locum non mutet, quia stellatus sit, quia rotundus. Plutarchus vero libro sapius citato, ex Eudoxo Aegyptiam fabellam recitat. Iouem videlicet pedibus inter se connatis feriantem ab Iside ad gressum expeditum fuisse. cuius fabella hoc erat *ἐπιπέδιον* DEI mentem inconspiciam & latentem sua natura esse: motu autem ad rerum procreationem processisse. quare dicamus & nos propositum simulacrum Ori esse, cuius nomine Aegyptii Mundum hunc interitui & ortui obnoxium; ideoque veluti spurium a Typhone accusatum, intellexerunt. quæ indefinens recentium formarum libido fecit, ut Orum illi a Baccho, & Priapo non seiungerent. ab hoc capite fluxit Ori discerptio, quem Luna, seu Isis Mundi mater in aqua repertum vitæ restituit (ita fabulabantur) & immortalem fecit. genitalis enim Aquæ vis, & Luna sublunarium Regina Mundum & fœcundant, & immortalem fere per varias rerum vices efficiunt. hinc apud eosdem

Aegy-

lib 7. Hierogl. & alibi.

lib 3. de pp. Eu. cap. 3.

Plutarchus.

Suidas.

Plutarchus.

Aegyptios inualuit opinio, Lunam & Solem oculos Ori fuisse, apposite ad Historiam sacram, in qua DEVM legimus duo luminaria magna in Mundo constituisse. quod vero ad Iouem attinet nihil aliud Iuppiter fuit, quam Mundus vel Mundi pars; ut pene putidum sit recensere hic Orphei, Empedoclis, Arnobii & aliorum testimonia. hinc Solem Iouis oculum appellauit antiquitas, & Iouis, Cæli, Mundi mentem. Hoc igitur Ori Ectypon esse statuamus, quæ in Paludibus apud Butum Latona primum enutriuit. in cuius rei memoriam institutum videtur, quod D. Epiphanius narrat; Buti videlicet senes Sacerdotes caput rasos, ad instar Nutricum Orum seu Harpocratem gestare circumcursantes, & faciem pulcibus oblitos eam in ebullientem leberem demittere. & quidem hæc imago ad infantis pueri speciem accedit inuoluta nimirum fasciis, & compositis pedibus, quo statu Deorum simulacra apud Aegyptios fingi testatur Heliodorus lib. 3. Aethiop. Huiusmodi sunt icuncula fictiles, quas passim in thorace conditorum funerum ex Aegypto ad nos aduektorum Aromatarii reperiunt. ut suspicari liceat Herodotum de funeribus Aegyptiorum loquentem, religione aliqua impeditum Ori nomen consulto subticuisse. nemo enim erit (modo conditum funus uiderit) qui nos nugari putet si dixerimus hanc imaginem seruari funeris exemplar. vidimus autem apud NI-

Plutarchus
Gen. 1.

Apud Appu
leium de
Mund. apud
Plutarch. de
Placit. Phi-
los. lib. 3. 21-
uerf. gen.
Macrobi. li. 1.
Sat. ca. 21. &
18. & 19.
Plutarchus.
lib. 3. aduer.
hgr.

Euterpe:

MENSAE ISIACAE

COLAVM FABRICIVM Ori typum in Gemma,
quem hic delineatum voluimus.



Ostentat autem Orum in Baride forsan iacer-
tem, virgata veste indutum, pedibus indiscretis.
Caput & pedes obsidet Upupa, quod summe pius
Osfridem parentem a Typhone interemptum ul-
tus fuerit. de Scarabeo cornuto satis paullo supra.
Orum in Tabula contuetur Isis modiolos quinque
praefrens, quorum rationem intactam sinere,
quam per Divinationes inuestigare maluimus. Sa-
cra Avis Accipiter librum, quo Deorum Ritus
continebantur, detulit olim ad Sacerdotes, ideo-
que iure Isidis capiti insistit, quae Dijs quibusq;
Templa, Honores, & Sacerdotes constituit. haec
autem Doctrina in libros relata esse videtur,
Pythagoras enim apud Lucianum se Rituales
Aegyptiorum didicisse profitetur. in proxime se-
quenti Osfridis simulacro status pedum notandus
ceteris quoque huius Tabula Imaginibus commu-
nis. sunt enim omnes varis pedibus, & in se
contractis. cuius rei ratio ab Aristotele peten-
da, qui in problematis querit cur Aethiopes, &
Aegyptii blefi sint. τὸ βλάσι, qua voce ibi vi-
tur

Diodorus,
lib. 1. par. 2.
cap. 4.
Diodorus,
lib. 1. c. 2.

In Gallo.

Problem.
sect. 14.

tur Philosophus, quid significet Interpretes inter se digladiantur. ego prauitatem interpretor. at vero qualis sit distortio hac, & quarum corporis partium Aristoteles uti conspicuam non explicauit. Nos e Tabula primi forsan omnium (venia sit dicto) subodorati sumus. cum Tabula faciunt pleraque Aegyptiorum numinum Icurcula fictiles antiquissima apud PROSP. ALPINVM qui olim Aegyptum magno cum fructu studiose Iuuentutis peragrauit. imo apud eundem spectatur Tela Indica ex Aethiopum Officinis prompta, in qua indigenarum mulierum mira simulacra eodem positu pedum incedunt. at negabit quispiam Aegyptios propria corporis vitia in Diis expressisse. non negabit opinor si apud Theodoretum legerit

Serm.3.

Αἰθιοπίους ὡς αὐτοὺς αὐτοῖς διαμορφῶν ποδὲς τέλει ἐνέειν μορφῆν. quod Aethyopes, Thracas, Persas, Medos fecisse commemorat. ceterum hac Theodoretus a Clemente Alexandrino videtur mutuatus. at quia supra votum meum contigit ANTONIVM QVÆRENGVM (norunt omnes quem virum) in explicatione Aristotelici problematis mecum sentire, a studiosis Lectoribus me gratiam initurum certo scio si eiusdem hac de re aureolam disputationem, cuius describenda vir non minus ingenuae naturae, quam eruditionis, mihi potestatem fecit in Commentarium meum inseruero.

lib.7. Strom.

A. QVÆRENGVS
LAURENTIO PIGNORIAE.



Quod tam verecundè insignium virorum opiniones conuellerè aggredèris, in eo Laurenti non minorem iudicij laudem, quam modesti, ac pudentis animi promerèris. si qua enim in re probandus est antiquus è Menandri comœdia senarius.

Τὸ πολλὰ τολμᾶν πολλὰ ἀμαρτάνειν ποιεῖ

Probandus certe in re litteraria, in qua nullum peccandi modum cum sibi statuat audacia, difficile dictu est quàm licenter hoc præsertim auo grassetur in bonas artes. Sed in tanto veritatis, ac pudoris discrimine audi tamen quid a grauissimo Theologo pronuncietur. Si quis est inquit, qui ob humanam auctoritatem rationi abrogandam fidem existimet, hunc indignum ducito qui diuini vatis sententia brutis animantibus adnumeretur, & rursus. Qui alium adigit ut in verba magistri iuret, nec præterea quidquam aut scribat, aut doceat, quàm quæ ab illo tradita accepit, is ad veritatem pergentibus viam obstruit, & ingenij lumen contra æternæ legis præceptum non abdit modo, sed opprimit, & extinguit. Audendum ergo, sed ita ut numquam excidat, τὸ μέτρον ἀριστον, & si quid refellimus id more tuo improbemus non contentionis, aut inanis gloriæ studio, sed publicæ utilitatis.

Quod

Quod vero pertinet ad locum Aristotelis in problema-
 tis, videris mihi tam felici coniectura Aegyptiam
 superstitionem cum Graeca Philosophia contulisse, ut
 si quis a te forte dissentiat, nemo tamen esse possit, qui
 opinionis tuae rationem non maxime probabilem fa-
 ceatur. Quid enim illis acutius? Veteri mortalium
 instituto ad suae quisque gentis similitudinem omnes
 deorum speciem effingunt, cur igitur nullam Isidis,
 & Osiridis imaginem non varis cruribus antiquus
 calator expresserit ab ipsa Aegyptiae gentis corporum
 habitudine petenda sunt causa. Tum addis, At do-
 cuit nos Aristoteles, quod in dijs illis cum admira-
 tione intuemur, id vulgo in omnibus Aegyptijs na-
 turam efficere iam ergo inuenimus quod quereba-
 mus; Quin duo simul didicimus, & quod modo dictū
 est, & quae recta sit interpretandi Aristotelis in illo
 problemate ratio, τὸ βλαστέον enim cum multa signifi-
 cet, ad peculiarem tibiae demonstrandam inflexio-
 nem, qualem in Aegyptia tabula inspicimus, ap-
 tissime duci potuit. Sed duos habes magni nominis
 aduersarios, Theodorum Gazam, & Guil. Bud-
 deum qui tamen cum inter se dissentiant te si neutri
 accedis ab iudicij temeritate facile vindicant. Puta-
 uit Theodorus nihil aliud esse apud Arist. eo loco
 βλαστέον quam prauam pedum inuersionem, atque
 ea de causa quod barbarus interpretis intortum simpli-
 citer reddiderat id ipse suo more simul transferens,
 & declarans nouo in lingua latina dicendi genere pe-
 dum blesitatem appellauit. Hanc vero maxime
 propriam

propriam eius esse vocabuli notionem probare potuit
non leuibus argumētis. Nam Suidas cum duobus in
locis *blesi*, rhabique differentiam exponeret, illum
proprie dixit esse, cuius pedes a genu detorti conspice-
rentur, hunc vero cui vitiū esset in tibia. Et Xeno-
phon initio libelli περὶ ἵππων ubi docuit equorum un-
gula si nimium depressæ sint, inde fieri ut pars pedis
interior ingrediendo ledatur, statim addidit ὡς περὶ οἱ
βλαίστοι τῶν ἀνθρώπων Inepte vero huiusmodi usus esset
exemplo si βλαίστος aliud esset quam pedis inuersio.
Postremo Alexander cum primo problematum li-
bro indagandum proposuisset διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἰσὶν τὸ
πλεῖστον οἱ πόδες διαστρέφονται. in secundo eandem prope re-
petens questionem ita scripsit διὰ τὴν οἱ ἀνθρώποι μάλιστα καὶ
βλαίστοι; quasi indicare vellet illos ipsos, quibus di-
storqueri pedes alibi dixerat, blesos propria numcupari.
His fortasse aut non admodum ἐνδοξότερος suam
tueretur Theodorus translationem. Budeus vero
cum ad huius vocabuli aperiendam proprietatem
multa congerat, nec satis explicet quid potissimum
probet ita Aristotilem videtur interpretari ut blesum
dici velit cuius crura extrorsum diuersa, ac diuari-
cata sint. hunc autem eundem esse cum valgo,
quod ex Sex. Pompeij explicatione facile intelligi pu-
tat. valgo vero ita varum opponi quemadmodum
bleso opponitur rhabus. Hac Budeus, quorum si
quis rationem exigat non deerunt que respondeat,
nam ut Latina omittantur, que ad Aristotelis ver-
ba recte interpretanda nihil faciunt, Iulius Pollux
libro

lib. secundo ὀνομασμένου, Ραίβους inquit κελούσιν οἱς καμπύλα εἰς τὸ ἔνδον τὰ σκέλη, βλαισὸς δὲ οἱς τὰ ὑπὸ τῶν γονάτων εἰς τὸ ἔξω ἀπέ-
 στραπταί. Post Pollucem Galenus (quamquam enim σύγχερον, fuerint, videtur tamen Galenus adulto iam Commodο, cuius præceptor Pollux, plura scripsisse) cum in libro περὶ αἰτίων duas attulisset causas, ob quas crura deprauari contingeret, tertiam addidit quam impositi corporis molē esse dixit, atq; eius onere quibus rectiora quam natura usus exposceret crura essent eos blasos fieri, cōtra rhæbos, quibus paulo pronius inter se curuata sinuarentur edocuit. Tum disertis verbis quarum rerum ea vocabula notæ essent ostendere aggressus eadem prorsus attulit, quæ paulo ante ex Polluce descripsimus Ergo si Budeum audias Aegyptios, & Aethiopas valgus fuisse cruribus ex Aristotele discernimus, si Theodorum, prauis tantum pedibus eos laborasse probat hypothesis, viruuius autē adinitas in de tuam euentu explicationem contingit, unde in illi subsidium parasti, nam si blasitas nulla est quæ poplitibus in exteriorem partem proiectis pedes compareret, & in recto vestigio ingredientē hominem statuatur, vel peruerse in antiqua tabula rudis artifex Aegyptiorum corpora adsimulauit, vel turpi lapsu pro cruribus pedes, & pro varo valgum Aristoteles in questionem vocauit. Non tamen hæc eiusmodi sunt, quæ te facillime de sententia deiiciant. Ac primam, quod utrique aduersariorum commune est, si τὸ βλαισὸν inferiores tantum corporis partes inuertit, cur libro de Animalium historia scripsit Aristoteles

H les

les, flecti hominis brachia in posteriorem partem
cum illa exceptione *πλὴν μὲν ἐβλαίσωται εἰς τὰ πλάγια
καὶ ἔκτος;* Blasius igitur de brachijs etiam, ut loquun-
tur scholæ prædicatur. Hoc communiter aduersus an-
hos. sunt vero quæ etiã singulis separatim obijcias,
nam primum quod attinet ad Theodorum, vel
blasum ad pedes recte contractum dicitur, quod
ea propria sit vocabuli significatio, vel quod cum
necessario sensum expostulet dubitationis propositæ me-
thodus. Sed tam angustis finibus eius vocabuli no-
tionem minime circumscribi clare intelligimus cum
ex verbis ij. lib. de Anim. histor. nuper prolatis, tum
ex libro de Anim. ingressu, in quo septies repetitus
eiusdem vocis usus ad significandam cruris inflexio-
nem plerumque adhibetur. Dubitationem vero quã
proponit Aristoteles non esse ad pedes tantum refe-
rendam, & causa rei quæ *ῥυθμὸς* redditur, & ipse
prope sensus aperte demonstrat, nam siue calor, si-
ue moles membra distorqueat, qui in longitudinem
porrectiores sunt artus, eos facilius vi aliqua adhibi-
ta a recto deduci necessariũ est. Budæi verò senten-
tiam non multo validioribus machinis & ipsam de-
moliaris, nam cum dicit blasum Aristoteli valgura
esse, non animaduertit si hoc verum sit, inde effi-
ci, ut Analytica artis vel inuentor vel expolitor
Philosophus logicas syllogismorum consecutiones igno-
rare videatur. Quid est enim? crura Aegyptijs ex-
trorsum flectuntur, quia caloris exsuperantiam
flexio cruris insequitur. At vel pueri cognitum ha-
bent,

bent, non commeari inter genera, & species argu-
 menti necessitatē. Præterea, si nihil blasum est, ni-
 si quod exterius inuersum a natura rectitudine absce-
 dit, cur ad eam brachiorum blasitatem, cuius ar-
 gumento superius vsi sumus, addidit Aristoteles ex-
 plicationis loco verbum illud ^{ἐπιτόσ?} Profecto aut il-
 le ^{περιτολογίας} est accusandus, aut Budeus improprie-
 tatis. Hæc singillatim aduersus virumque. Quom-
 admodum vero ad ea, quibus ambo suam tueri
 posse interpretationem videbantur, respondeamus,
 omnisque è medio difficultas amoueat, hinc ut ar-
 bitror ducetur tutissima ratio. Cum præ rerum inuis-
 merabili multitudine omnis verborum penus magna
 semper laborarit inopia impulit usum necessitas, ut
 que vnius tantum rei propria vocabula essent, illa
 ad res plures significandas certa quadam observa-
 ta similitudine audacter protraheret. Ex eo verborū
 genere ^{ἐπιτόσ} est, nam vel omnem in partibus ani-
 malium ad incessum necessarijs a recto declinationem
 significat, vel ei tantum tribuitur, que definite ali-
 cuius partis est propria. Virumque vero genus tam
 commune quam proprium pari diuisione diducitur,
 nam vel administri progressionis artus noxia flexio-
 ne obliquantur, vel facilioris motus gratia sic a na-
 tura sunt instituti. Ita sex in genera blasitas abit.
 Nec uero difficile est ad singula, que enumeravi-
 mus genera, ueterum scriptorum usum, & doctri-
 nam accommodare, nam si pro uaria sententia-
 rum ratione uerba diligenter expendantur primum

blasitatis genus adhibitum inuenietur ab Aristotele
in lib. 2. de historia Anim. secundum, & tertium
ab eodem in lib. de Anim. ingressu. quartum ab ety-
mologico cum blasum idem esse dixit quod παρανομιόν.
quintū a Galeno, & Polluce, sextum denique a
Xenophonte, Alexandro, & Suida. Quodnam ue-
ro ad blasi genus controuersi problematis quæstio-
nem referendam censebimus? Profecto ad illud,
quod dubitationi parem esse responsione ostendat, est
autem responsio eiusmodi, ut causas inflexionis af-
ferat nullam certam ad speciem contractæ. Quam
uero in partem illa flexio uergeret in Aegyptijs tu
mira subtilitate ex ueteri tabula demonstraſti.
Quod si nostra quoque tempeſtate iſdem terrarum
in oris genitos non ualgis sed uaris ingredi cruribus
nos docuiſſes, nullam proſus de tua ueritate opinio-
nis in animo cuiusquam dubitandi anſam relictam
exiſtimarem. Habes, quod te expetere oſtendiſti,
meum de tua coniectura iudicium. Quod uero ali-
quando tibi dixi, multa eſſe in Platoniconum li-
bris, quæ ſi familiarem iſtis philoſophandi rationem
ſequi uellemus, de abdiis rerum cauſis, deque ab-
iunctis a materia mentibus ex hac ipſa tabula depro-
mi poſſent, id eiſmodi eſt, quod uel inanibus com-
miſcēdis allegorijs, quales damnantur a Socrate, in-
genij uires miſere deterat, uel ſi quid etiam cōtineat,
quod cognofci non inutiliter poſſit, ab ea tamen com-
mentatione, quam tu tibi propoſitam initio nos monui-
ſti, ſit plurimum alienum.

Proximum subsellium occupat Isis, cui stans Osiris auiculam porrigit alis veluti applaudentem. post hæc Isis effigies, cuius capitis ornatus Loti Floribus & Persea folijs distinctus faciem humanam Aeluri habentem auriculas includit; cuiusmodi & alibi visitur, quod symbolum & in vertice Sistrorum apponi testatur Plutarchus. Felis enim ob varietatem, vim noctu agendi, fecunditatem, statas cum Lunæ vicibus oculorum auctiones, & imminutiones Isidem indicabat, qua ratione inferius Felem cum Sistro conspicimus. muliebris vero facies non sine mente, consilioq; Lunæ cursum agitari demonstrabat. Superius pandit alienas alas Scarabeus Solis imago, eiusdemque in cursu amulus, in exuenda senecta Lunæ exemplar. eius encomia cum alij collegerint, sufficere apposuisse hic antiquam Gemme sculpturam.

De Isido, & Osiride.

Clem. Alex. lib. 5. Strom. Horap. lib. 2. Arist. li 8. de hist. an. c. 17.



In ea Solis caput concinne Scarabeo imposuim, quæ omnia serpens caudam vorans ambit, ut daretur intelligi fortasse, Orbis huius lucem a Sole esse, qui sapiente cursu vitam animantium moderetur. Accipitis caput in imagine sequente Osiridem veluti digito monstrat, ut enim refert Eusebius *ἢ ἀπόλλωνος πόδες*

lib. 3. de pp. Eu. cap. 3.

cole-

MENSÆ ISIACÆ

tolebat ἰσπανοτογοῦστος ἀνδραποῦσ lancea Typhona triter-
 ficiens. Accipitris faciem (cætera enim nostri insti-
 tuti minime sunt) ipse ad Solem refert , cum ea Avis
 lucis & spiritus Aegyptijs symbolū sit: tum ob Ala-
 rum pernicitatem , tum ob vim in altiora tendendi .
 imo Plutarchus Accipitris pictura ab iisdem Osiridē
 sæpe proponi refert. cuius rei rationes ab ipso ediscēda .
 suspicari autē licet a Zoroastre figmentū hoc inuētū
 fuisse , cuius ἐν τῇ ἰσραὶ συναγωγῇ τῶν περὶ αὐτῶν hæc sunt
 uerba ὁ δὲ θεὸς ἰσραὴλ ἐπελάττω ἔχου ἰσραὴλ . in quam senten-
 tiam Plutarchus narrat Sai in uestibulo Templi Mi-
 nerue Accipitris sculptura Deum prenotari . hæc
 imagines D. Gregorius Nazianzenus portentosas
 & compositæ naturæ uocat , ubi Nonnus notauit se
 Alexandria uidisse perexigua quadam sigilla (qua-
 lia & nos uidimus) caput Canis , Felis , Accipi-
 trisve gestantia . de stella Sothi satis iam diximus ,
 ut etiam de Oro , cuius imago cum Anubide & Isi-
 de ad Minutij Felicis uerba mirum in modum fa-
 cere uidetur , ea sunt . Isis perditum filium cum Cyno-
 cephalo suo & alijs Sacerdotibus lugeat , plangit , in-
 quirat . subdit . mox inuento paruulo gaudet Isis ,
 exultant Sacerdotes , Cynocephalus inuentor gloriatur .
 Anubiden , quem minus proprie Cynocephalum
 uocant Minucius , & Tertullianus , refert Dio-
 dorus Osiridis filium fuisse , vsunque canis insigni .
 inde uidetur natum , ut canino capite fingeretur . Plu-
 tarchus Osiridis & Nephryos filiū facit , quē Isis a
 matre expositū sustulerit , custodemq; perpetuo habue-
 rit :

Refert Eu-
 seb. lib. 2.
 præp. Eu.
 cap. vi.

II. inuest.
 in Iulian.

In Octauio.

In Apol. c. 6.
 lib. 1.

rit: eundē praterea esse cū *Horizōte*, & *Saturno*, *Hecatenque* imitari numen cæleste, & terreſtre. ſunt qui *Mercurium* appellarim veluti *Seruius*, & *Appuleius*. imo *Lucianus* ſcribit *Mercurium* poſtquam *Iſidi* in *Aegyptum* trananti præuiſſet, ex adoleſcente *Cynoproſopum* factum. hac de cauſa *Anubidis* geſtamen fuit ^{νυγόντιον} *Mercurij* inuentum. *Anubidis* anathemata *Cynocephali* fuerunt; ex quo videtur factum, ut ab his non diſtingueretur. fuit is *Oſiridis*, atque *Iſidis* cūſtos ad canis naturam appoſite. inde apud *Virgilium*, *Ouidium*, *Propertium*; *Prudentium*, & *Auienum*, latratoris, latrantis, & caniformis epitheto notatur. *Iuuenali* deriſor appellatur, quo tamen loci, ſi antiquorum exemplarium fides accederet, deriſor magis placeret ad canem eximie. nec aliud numen intellexit *Prudentius*.

In fine viij.
Aen.
In Dial.
Noti. &
Zeph.
Lucian. in
Texari &
Nummi veteres.

Aen. lib. 8.
Meram. li. 9.
El. 10. lib. 3.
i Apotheoſi.
in Aratais
Phenom.
Sat. 6.

lib. 2. cont.
Symm.

Quaſdam victa dedit capitis *Cleopatra* canini.

Effigies. ———

Fuit indiuiduus *Iſidis* comes, quod, præter *Mianucium Felicem* & *Tertullian.* locis proxime citatis, indicat *Auienus*.

Digna *Policonſors*, & cura latrantis *Anubis*.

Extat apud nos in *Aedibus Rhamnuſijs* græca vetus Inſcriptio quam hic appoſuiſſe non omnino incertum arbitror.

MENSÆ ISIACÆ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ
 ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΜΕΛΑΝΗ
 ΦΟΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΝΙΑΣΙΝ
 ΤΟΥ ΠΑΣΤΟΦΟΡΙΟΥ
 ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ
 ΤΕ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
 ΟΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓ-
 ΚΑΥΣΙΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ
 ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΜΟΧΘΟΥΣ
 ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΟΙΧΟΙΣ
 ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΠ' ΑΥΤΟΙΣ ΣΑΝΙΔΑΣ
 ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΣΑΡΑΠΙΔΙ ΙΣΙΔΙ
 ΑΝΟΥΒΙΔΙ ΑΡΠΟΚΡΑΤΕΙ
 ΕΝΙ ΙΕΡΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ
 ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ
 ΡΑΜΝΟΥΣΙΟΥ

Isis Tabulam fere concludit, cui Leoninum caput impositum eadem prope de causa, qua Osiridi vidimus Ibis caput concinnatum. Sol enim Leonis vultu fingebatur, inquit Lutatius Placidus, vel quod hic Deus ceteros vi nominis, & potentia excellat, ut inter reliquas feras Leo, vel quod sit rapidum animal. & de hoc, vel non absimili simulacro, sensisse videtur Minuc. Felix dum inquit, de capro etiam, & Homine mixtos Deos; & Leonum, & canum vultus Deos dedicatis. Arnobius & ipse, inter

Ad secundū
Theb.

In Octauio.

lib. 6. adu.
Cent.

inter Deos videmus Leones toruissima facie, mero oblita minio, & nomine frugifero nuncupari. Tertulianus etiam, sed illi debebant adorare statim biforme numen, quia & Canino & Leonino capite commixtos, & de Capro & de Ariete cornutos, & a lumbis Hircos, & a cruribus Serpentes, & planta, vel tergo alites Deos receperunt. hinc desumpsit argumentum Porphyrius ad heresin suam defendendam; ad simulacrorum videlicet compositionem quodlibet animal cum homine assumptum olim fuisse, veluti cum humano corpori facies avis cuiuspiam, Leonisve iungeretur. huc respexit Lucianus ναυτοσπάρκας ἀνθρώπων recensens. Romæ quidem extat marmoreum signum, quod quia hoc nostrum emulari videatur, hic bono publico euulgamus, acceptum a HER. ALEANDRO eruditissimo adolescente, contubernali olim nostro, cui volentibus Musis, Iuris humani & diuini penetrabilia inuisere feliciter contigit.

Apolog. c. 16

lib. 4. de abst. fin.

In Hermosino.

MENSÆ ISIACÆ



Tabula interpretatione absoluta ad Limbum accedamus . incipiemus autem ab angulo , qui sinister superior inscriptus est , in quo Felis cum Sistro Sacrum Isidi animal , cuius ut fecunditas exprimeretur testes Osiridis superne adiecti sunt . huius animantis sepulcra in urbe Bubasti fuerunt , ubi Diana colebatur , ut minus vere videatur dixisse de Aegyptijs Iuuenalis .

Herod. lib. 2.

Sat. 15.

Oppida

Oppida tota Canem venerantur, nemo
Dianam.

Sistrum ad amissim (ut inquit) delineavit Ap- lib. xi. Metel
puleius inquit, dextra quidem ferebat areum cre-
pitaculum, cuius per angustam Laminam in mo-
dum balhei recurvatam, traiecta media pauca vir-
gule crispante brachio tergeminos iactus reddebant
argutum sonorem. non enim persuadent mihi qui
putant his verbis Crotalum describi. ac crepitacu-
lum appellat. recte id quidem. *Martialis.*

*In Apopho-
ectis.*

CREPITACVLVM.

Si quis plorator collo tibi vernula pender
Hæc quariat tenera garrula Sistra manu.
ante Martialem Propertius.

lib. 3. el 103

Romanamque tubam crepitanti pellere
Sistro.
Ouidius.

———— crepuitq; sonabile Sistrum.

Et ut concludam nemo erit, qui *Plutarchum*
de Sistro loquentem legerit, & *Gemmas Num-*
mosque antiquos pertractauerit, qui non mecum sen-
tiat. licet enim Sistrum aliquando ab hac specie va-
riauerit aliquantisper, a Crotalo tamen longe absuit.
Sistrum vero vel motum, & ortum rerum indica-
bat, ait *Plutarchus*, vel *Nili accessum & reces-*
sum ut ait *Seruius*. nisi dicamus denotasse *Hirun-*
dinis garritum, in quam *Aegyptij* fabulabantur

*Ad vii. 118
Aeneid.*

MENSÆ ISIACÆ

Plutarchus.
Pfla. lib. 10. cap. 33.
Plutarchus.
Lib. 12.
D. Hieron. contra Iovinian. lib. 2.

conuersam Isidem, ut necem Osiridis, cuius cadauer prope Byblum inuenerat commodius lugeret. præluceat nonnihil ad hunc intellectū Minucius Fel. ita scribens, & dispice Isidis ad hirundinem Sistrū, & aspersis membris inanem cui Serapidis, siue Osiridis tumultū considera, deniq; sacra ipsa & ipsa mysteria, inuenies exitus ristes, fata & funera, & luctus atque planctus miserorum Deorum. Isidis autem aues videntur fuisse Hirunines, quæ insulam iuxta oppidum Copton eidem sacram ne laceret annis, incipientibus vernis diebus, muniunt opere, palea, & stramento rostrum eius firmantes, continuatis per triduum noctibus tanto labore, ut multas in opere emori constet. Fuit vero Sistrum peculiare Isiacorum gestamen, quo Typhonem arceri credebant. & hoc Isidis imitatione, quam Ouidius, Val. Flaccus, Appuleius, Nummi veteres, & reliqua antiquitatis Analec̃ta cū Sistro delineāt. qua de re Sistratā urbē appellauit Marialis Isiacos teletas.

*Linigeri fugiunt calui, filtrataque turba
 Inter odorates quum stetit Hermogenes.
 Præit Accipiter, cui impositum Ori caput, e cuius mento dependet Serpentis cauda nisi ego male conyicio, acumine uidelicet in mentum infixio, seu vice versa, ut alibi conspeximus. præcedit Accipitrem Leo, a quo Leontopolis desumpsit nomen. imo eidem ut Deo templa erecta sunt. Heliopoli tamquam Vulcano, & Soli sacrum animal in Templi vestibulis alebatur, ut scribit Aelianus, qui causam*

sam inquirens cur Leo ignem pauat, respondet interioris ignis plenum esse, ideoque exteriorem horrere. Empedocles autem apud eundem felicissimam predicat conuersionem ex homine in Leonem: ut hinc arripuisse ansam videatur Apollonius fabulandi, Amasidis animam in Leone latere, cui Sacerdotes sacra fecerunt, quemque vittis tenuisque exornarunt. membra eiusdem anteriora Igni, posteriora Aquæ Aegyptij assignabant; quia, scribit Macrobius, validus est Leo pectore & priore corporis parte; at degenerat posterioribus membris: in hoc etiam Solem imitatus, cuius vicem in veteribus Nummis radiato capite tulit; concinne ad historiam quam recitat Macrobius, de Leonibus videlicet, immixtisque in Regias Naues radijs, quales in Solis capite pinguntur. Succedit Flos qui diligenter inueni Melilotinus videatur. Porro Melilotus Nili, & extremarum terra orarum fetus, Osiridis & Nephthys germen fuit, quo Osiris coronatus incessit: ideoque pro fastigio Osiridis testes eidem impositi sunt, quos ipsemet Osiris genuflexo veneratur. sacram Aspidem alatam, cui Accipitris caput adiectum Pierius Valerianus Basiliscum interpretatur. infra hanc videtur Tauri caput, nisi quis Bovis femina malit; tum Perseæ arboris folium. fuit autem hac arbor Isidi sacra, quod eius folium linguam referret, fructus Cor. sola præter hæc Nili aqua gaudet. hasque cultus rationes ignorasse videtur Socrates apud Cassiodorum, qui proceritatem, & speciem ran-

lib. 12. c. 7.

Philostratus.
lib. 5. de vita
Apollon.
lib. 1. Satur.
cap. 21.Cap. 20.
Plutarchus.
lib. 14. Hierogl.Plutarchus.
Fracastorius
tamen vir ita
signis Came
fi Deo sacra
tam cecinit
in Poemate,
quod Iosephum
inscripsit
Pausanias
Eliacor.
priore.lib. 6. histor.
Tripart. vbi
de Perseæ.Hermopolis
Thebaidis,
frustra ergo
notauit
Aelianus, lib. 10.
c. 22. Perseæ
Apollonopoli peculiare
esse, sibimet
parum con
stans lib. 11.
c. vlt. ex ea
dem arborevictoribus
Dionysiacorum
Coronæ paraban
tur, vt elicio
ego ex Callixeno Rhodio
apud Athen.
lib. 5.

MENSÆ ISIAEÆ

tum in ea notauit. Rana demum Scabello insidet, supra quam plana illa rotunditas in Apicibus sacris frequens quam Serpens fere totam ambit & praeterea haec omnia alata Sphynx, cuius meminerunt Palephatus, & Aelianus. alioqui Aegyptij ex Leone & Virgine Sphyngas perficiebant; quales Romae spectamus e regione Panthei, & in hortis Calliopeijs. ea scilicet de causa quod Quintili & Sextili mensibus, quorum tutela Leo, & Virgo sint, exuberet Nilus. ita Bellonius, qui addit Monstra haec Herodoto Androsphyngas vocari. inter Simias numerat Solinus, villosas comis & mammis prominulis affirmans. at Ausonius, & Apollodorus tricorpores ut hic videmus asseruerunt. Sed cur ita frequentes hic appositae? ut sacrorum doctrinam innuerent latitare; qua etiam de causa pro foribus Templorum eas collocabant: ut docerent praeterea Deum & amandum, & timendum esse: fera enim & hominis imaginem Sphyngas gerere, itaque Deum impijs ferum, iustis humanum esse. & haec Pictorum licentia Poetarum figmento auctoritatem conciliauit, Thebanam videlicet Sphingen anigmata proponentem iter cum viatorum discrimine insedissee. ipsa enim anigma cum esset haud mirum si anigmata discutienda proponeret. Gryllus tamen apud Plutarchum ex hominis & bestiae coitu Sphyngas enatas ratiocinatur. mox occurrit Apis Navigio veetus, quale forsitan *θερμαυγίον* ueni appellat Diodorus. li-

De incredibil. hist. li. 12.
de hist. ani. cap. 35.
Aelian. li. 12. cap. 7.
Ira Belloni⁹ in lib. de admirab. antiquor. oper. praest. cap. 2.
Anton. August. Numism. Dial. 3. Michael Mercatus de Obelisc. cap. 11.
lib. 2. obseru. ca. 45. & 46. Cap. 30.
In Monosylabis.
lib. 3. Bibl. Plutarchus. Clem. Alex. lib. 5. Strom.

lib. 1. par. 2.
cap. 4.

cet enim *ὄμματι κερκυραίων* minime adsit, id factum videtur ut Apis magis conspicuus sit. Et ut nihil quod in mentem venerit indictum sinamus, placuit olim, quod modo abdicamus, hoc nauigium Barin esse, cuius meminere Diodorus Siculus, Porphyrus, Iamblichus, & Propertius lib. 3.

par. 2. cap. 5.
& 6. apud
Theodoret.
serm. 3. de
myster. Aegypt.
Eleg. 10

Romanamque tubam crepitanti pellere
Sistro,

Baridos & contis rostra Liburna sequi.

Videbatur enim hic nescio quis exprimi (Ostivis fortasse) qui sedens in puppi conto nauigium impellit, quod forsitan ab eius nauigij structura, quod Herodotus Barin appellari testatur, non omnino recedit. accedebat hinc appellatum videri montem illum insignem Armeniae regionis, in cuius cacumine post cataclysmum Arca Noe cecidit. Nicolaus enim Damascenus montem illum Barin vocat: nisi velimus id illi nomen ob altitudinem obtigisse, cum *βάρει* Turres appellatas sciamus: at, ut semel monuimus, seponimus haec omnia, quae Diuinationem potius, quam ingenii acumen aliquod sapiunt. mirum autem videtur, ut hoc obiter dicamus, quod de Arca Noe narrat Epiphanius, eius reliquias sua etiam nū atate superfuisse; quod & notauit Abidenus Mnaseas, & Neoterici quidam, qui & hodie manere serio adfirmant. Nauigij nostri puppim ornant penna, sacra Serpens, & nobilis ille frutex, qui Isidis capillo

Euterpe

Apud Euseb.
lib. 9. pag.
par. Eu. c. 4.

In panario

Apud Euseb.
lib. loc. cit.
vide, & D.
Hieron. de
loc. Heb. in
princ.
Ioh. Laurēt.
Anania Cof
mogr. trac. 2.

MENSÆ ISIACÆ

capillo nomen debet. in Prora sedet Isis Luna insignibus insignis. porro extra cymbam Osiris, qui cum Iside, Oro, & Anubide limbum uniuersum passim distinguit, Accipitrem ueneratione dignum esse monet. Accipiter enim Apollini, ac si dicas Osiridi sacer fuit, & Solis præterea symbolum. est enim igneus & vim habet interimendi inquit Clemens. imo Aelianus inter alia quadam notauit, hanc auem ab Aegyptijs, etiam mortuam, ut diuinam suos Tripodas habuisse. hanc Tentyritæ sanctissime colebant ob pernicitatem, & vim ad Ignem, ut diximus, proxime accedentem. Coptiæ oderant ueluti Crocodilorum hostem acerriam. hinc autem nutare uidetur Canon ille apud Strabonem ab Aegyptijs omnibus peræque coli ex terrestribus Bouem, Canem, Felem: ex uolatilibus Accipitrem, atque Ibin, ex Aquatilibus Lepidotum, & Oxyrinchum. quæ si uera sunt mirum uidetur hos pisces nullibi in Tabula nostra spectari. auget dubitationem Plutarchus, qui eos præ alijs Piscibus execrabiles Aegyptijs fuisse tradit. de Oxyrincho tamen aliter Aelianus. erant autem in Aegypto sacrorum Accipitrum curatores, ut & reliquorum animalium sacrorum altiores, quorum munera apud Diodorum legas. huc pertinet mansio Hieracon apud Antoninum, nomen sortita ut alia pleraque ab animalibus sacris. Caprinum caput uel Mercurij symbolum est ex Marciano Capella, apud quem Caprea cum alijs qui-

Porphyr. lib. 4 de abstinentia quem uide.

lib. 5. Strom.

lib. 11. histor. an. cap. 35. Aelian. li. 10. cap. 24.

lib. 17.

Aelian. li. 7. cap. 9.

lib. 1. par. 2. cap. 4.

Accipitres, & hodie in Aegypto frequenter sunt. Bello. lib. 2. obser. c. 36. lib. 2. de Nupt. Phil.

quibusdam in eius Dei gratiam proponitur; aut Capram indicat, cui Aegyptij ex Theodoro diuinos honores detulerunt. quod ad Hircum attinet, fuit is ut supra narratum est Pani sacer ea ratione, qua Priapus inter Deos relatus, ex appetentia videlicet indefessa generandi

Serm. 7.

Theodoro.
serm. 3.

○ miseras hominum mentes o pectora cæca!

Vere huiusmodi deliria dum exagitaret, scripsit Arnobius; si contemptor aliquis numinum, & sacrilegi pectoris immanitate furiosus intendisset animum maledicere Dijs vestris, auderet in eos quidquam grauius dicere, quam ista prodit historia, quam veluti quiddam mirabile Commentarij contulistis in formulam? at hosce Commentarios quam speciosis Titulis exornabant! fuit qui Libros *θεολογικῶν μυστικῶν* inscriberet. alij Indigitamenta, Rituales, & Augurales Libros, Commentarios sacrorum, Rerum diuinarum, Religionum, Pontificalium Quæstionum. alii alia, propter que curioso Lectori non respondere vadato, & perdere litem operæ precium esset. his affinia fuerunt famosa illa Gnosticorum, & Carpocratianorum dogmata, quibus humano semini veluti rei sacræ cultus accessit, & pecudum more promiscui concubitus recepti. & hinc natum videtur, ut Fronto quidam persfrictæ frontis homo obiecerit Christianis incesti conuiuui notam, & adorata Sacerdotis virilia, quod tamen Vir Illustrissimus ad

lib. 3. aduers.
Geat.

Asclepiades
Mendefius
apud Suet.
Pontificales
libri apud
Prob. i Geor.
& Arnob.
lib. 2.
Célorin. de
die Nat. c. 7.
Cic lib. 1. de
diuin.
Festus. Ne-
ctere.
Macrob. li. 3.
Saturn.
Epiphanius.
Clem. Alex.
lib. 3. Strom.
Theod. Hæ-
ret. fab. lib. 1.
Apud Mi-
nuc. Fel.
Cæsar. Baro.
to. 1. Annal.

MENSÆ ISIACÆ

Exomologesin acute retulit: & quidem hæc omnia hereticis sollempnia, nomini Christiano odium & inuidiam apud Ethnicos conflauerant. hæc obiter. Mendesium Caper a quo digressi sumus, cum multis ac formosis mulieribus includebatur, non ut cum iis misceretur, ut nuper comedit Vir doctissimus, sed forsan in gratiam peruigiliorum, quæ apud Gentem superstitiosam ut reliqua omnia inualuisse facile arbitramur. cuius rei extant apud Auctores plerosque non obscura vestigia. at his quæ supra diximus videntur aduersari Theodoretum verba quæ sunt; τὰ αὐτῶν δὲ τὸν ἄνω τὸν βοῦν καὶ λέγω Αἰγύπτῳ τρέφουσιν τὸν δὲ μέγαν τὸν ἵρκον. auget dubitationem Interpres, qui hæc ita vertit. hic (Luna) Apin Bouem ita dictum Aegyptii nutriunt: Soli vero Hircum, quem vocant Menden. at non MENΔΗΝ sed ΜΝΕΥΙΝ legi & m. 5. Codices & ratio postulant, ut & vidit FR. S Y L B V R G. Vir doctus, & Republicæ literariæ amans. vocem vero Hircum interpretem sibi habere iubeamus, qui de suo largitus est. quamquæ si hosce commentitios Deos ad indigestam illam congeriem de qua in præfatione egimus, redigere velimus, nihil prohibeat Soli Menden sacrum esse. at ridicula hæc numina, Apis videlicet cum Hirco, ita videntur fuisse hominum sermonibus celebrata, ut Maximus Tyrus nescio cuius meminerit, qui ex Europa nauigauit in Asiam, ut præter cætera ἢ βοῦν, ἢ τρέφουσιν videret. De Cercopitheco.

Plutarchus
in Gryllo.

Serm. 3.

Serm. 6.

pitheco satis alias . nunc de Arula bipede ut videtur , in qua stat Urceus e Silanis duobus aquã in modiolos effundens . Urceo superne infixæ Crux Sarapidem notat , in cuius adytis hoc signum olim compertum diximus . Modiolos ad eundem pertinere iam pridem ostendimus . at Sarapis per Aquæ effusionem consueverat excitari . in Osiridis pompa vas aquarium præcedebat ; in Isidis amphora quam hydriam videtur appellare Vitruvius . de Canopo, quæ hieracosphynx amplexatur, & præferre videtur præter Poetas, apud quos frequēs eiusdē mentio est, ita Eusebius lib 2. histor. Eccl. apud Rufinum : ipse (Canopi videlicet) simulachrum pedibus perexiguis , attracto collo, & quasi sigillato , ventre tumido in modum hydriæ , cum dorso equaliter tereti formatur . Epiphanius præter hæc affirmat Canobum Menelai Gubernatorem , eiusdemque uxorem Eumenuhin Alexandriæ sepultos, coli ad Ripam Maris XII. ab Urbe lapide, in ostio videlicet Canopico, de quo Veteres Geographi consulendi , Strabo præsertim , qui & ab Epiphano in locorum interuallo discedit, & cum ipso Canopitarum mores , & sacra luxuria, nequitiaque comperta scribit . Aristides tamen nobilis ille Sophista ex Aegyptii Sacerdotis sermone serio negat Canobū a Menelai Gubernatore nomen traxisse . multis enim ante sæculis , quam appelleret eo Menelaus id nominis ei loco fuisse . eundem huius uocis sonum aliter atque Græci esse .

Porphyr. li. 4
de abstin.
Plutarchus .

Appul. li. 11.
Metam.
In Prohem.
lib. 8.

In Ancora-
to .

Lib. 17. videtur & Eunapius in Aedessio .

In Aegyptiaca .

MENSAE ISIAEAE

lib. 1. instit.
cap. 5.

Aristoteles
lib. 2. de re
familiari.

lib. 1. de Na-
tura Deor.

Aelian. li. 2.
hist. an. c. 38.
Plutarchus,
& Clem. 5.
Strom.
Aelian. li. 10.
cap. 30.

rant, pronunciaſſe; ut huius forſan loci ſit quod
monuit Quintilianus, Ciceronem Canopitarum exer-
cituſ dixiſſe, at ipſos Canobon vocare. vocabuli
interpretamentum idem ille Sacerdos aiebat eſſe au-
reum ſolum, ea ratione (ſi diuinare licet) quod
ibi olim ante Alexandrum mercatorum conuentus
ageretur. ſupradictis calculum adiecit Plutarchus, qui
improbat Canopum Gubernatorem appellantes. &
hæc ſpecioſe magis dicta, quam vere. cum enim
ethnici homines viderent detegi Chriſtianorum ſcrip-
tis quicquid ipſi olim veluti ſacrum coluerant, ut ve-
ritati obicem opponerent rem alio trahere conabantur.
frangit hic ſeſe limbus vergens ad inferiorem partem,
in qua notandus videtur Leo procumbens cum arie-
tinis cornibus, apiceque Lunari. quæ omnia non
incommode interpretari poſſimus ſi dicamus Lunam
non niſi poſt occidentem Solem conſpiciam eſſe. ut
miſſas faciamus toties inculcatis Solis, & Luna;
Oſiridis & Iſidis relationes. reſtant in hoc limbi
ſegmento Siren cum aliis quaternis, Hieracoſphynx
alata, & Ibis, quam graphice delineauit Cicero his
verbis, Ibes maximam vim Serpentium conficiunt
cum ſint aues excelsa, cruribus rigidis, corneo proce-
roque roſtro. fuit hæc Iſidi ſacra Auis, tum quia
ad Luna ratione, quam pennarum etiam varietate
exprimit, oua fingit; tum quia tot diebus oua exclu-
dit, quot Luna creſcit & decreſcit. eiufdẽ intelli-
gunt Luna deficiente comprimitur. ad hæc extra
Aegypti ſines non progreditur, exportata vitam
citius,

cuius, quam patrij soli desiderium abijcit. Consecra-
 tionis causa fuit vilitas. Serpentibus enim alatis ex
 Arabia in Aegyptium aduentantibus obviam proce-
 dens eas conficit, earumque oua disperdit, ut patet
 ex Herodoto, Plinio, Solino, Iuuenale. qua potissi-
 mum de causa capite pœnas luebat qui etiam impru-
 dens Ibin occidisset ait Herodotus, qui sanctionem
 hanc etiam ad Accipitrum necatores protendit. de
 Ibide testatur eadem Diodorus, additque oculatus te-
 stis eandem pœnam manere aluri etiam inuolunta-
 rios interfectores. adiungit Cicero V. Tusculana
 Aspidem, Canem, Crocodilum. vere ergo Pompo-
 nius Mela, colunt (Aegyptij) effigies multorum
 animalium, atque ipsa magis animalia: sed alij
 alia, adeo ut etiã quaedam eorum per imprudentiam
 interemisse capitale sit. hac superstitione prudenter
 usus est Cãbyzes dum Pelustum oppugnaret. cum
 enim Aegyptij missilibus eius exercitum vexarent,
 is uiras, ^{negōbata úndgous} ~~ibis~~ ante agmen utili consilio
 collocauit. Aegyptij enim iaculari destiterunt. tot ve-
 ro labores Ibis incassum obibat, si vera sunt que pro-
 dit Theophylactus Simocatus homo Aegyptius, Aegy-
 ptios videlicet eiusdem ouis insidiari, ne scilicet cum
 veneniura sit malum aliquod pariat. Ibis pollutas
 aquas eo usque refugit, ut nõ alia sese abluerent aqua
 Sacerdotes quam ea, cuius auis hæc bibendo purita-
 tem approbasset. cum Crocodilo eas inimicitias gerit,
 ut eiusdem pennarum contactu, si Aeliano credi-
 mus, Crocodilus Statarius efficiatur. Simocatus ve-

Lib. 2.

Lib. I. par. 23
cap. 4.

Lib. I. c. 4.

Polien. li. 7.
Strateg.

Quæstio
Phyl. 14.

Plutarchus
Aelian. li. 7.
cap. 40.
Lib. 10. c. 30.

MENSÆ ISIACÆ

ro idem de Serpentibus scribit, cuius testimonio libens subscribo, cum inter Ibin, & serpentes magnæ intercedant, eaque naturales ut diximus inimicitie. usum insuper Clysteris inuexit, & inter sacras scalpuras multiplici argumento recepta est. ideoque in tot benefactorum gratiam prope Hermupolin mansio fuit, quæ ab Ibide nomen duxit. his ut par erat perpensis mirum non erit quod Cornel. Strabo notauit, Alexandria ad fastidium usque Ibides frequentes fuisse. prout Ibin Aspis, cui præter Isidis caput, Ale quoque alienæ adiectæ sunt. quæ species facit, ut mihi succurrat modo Dracunculus ille, quem Alexander Abonotichita egregius ille impostor in mimice diuinationis usum comparauerat. & quidem, ut obiter moneamus, Plani illius festiue impostura aliquid commune habent cum oraculo Iouis Heliopolitani, quod absentibus, non resignatis codicillis, rescribebat. ducit agmen huiusmodi bestiarum Gallina, siue ea Mauritana, siue Meleagridum e genere sit, quæ cum Alis expansis, & Vropygio, caudaque eam sacra Vestis speciem pene representat, quam Pluuiale vocant ab antiquorum Penula desumptam. Deflectit hic iterum Limbus ut infimam Tabula partem ambiat. ibi inter cetera emmet Orus decumbens in lecto, quem Callixenus Rhodius Sphingopedem apud Athenæum appellasset. sub lecto Canopi tres, Canis seu Lupi, Accipitris, & Homini capite insigniti. de Cane inferius. nunc de Lupo (si tamen is Lupus est) agemus

Cicero li. 2.
de Natura
Deor. Plin.
lib. 8 c. 27.
Antoninus
itinerario.

Lib. 17.

Apud Lucia
nū in Pseud.

Macrob. li. 1.
Sat. c. 23.

Lib. 5.

mus. Delphi Lupum animatam Solis imaginem olim venerabantur, quia hoc animal, ut exponit Macrobius, omnia corripit ad instar Solis, qui radiorum vi omnia ad se trahit. hinc Apollinis Lycij cognomentum. hinc Aegyptiorum Lycopolitana superstitio Apollinem, & Lupum pari prosequentium cultu. unde natum ut Lycoctonon herbam in Aegyptum importari vetuerint. hinc Lycos oppidum, & Lycopolitis praefectura. Graecis tamen aliter visum, qui Apollinem Luporum interfectorem coluerunt. hinc transuectis accedit Bos femina ni fallor, quae ut ait Solinus Api ostenditur in anno semel: & ipsa non absque certis insignibus, quae ut inuenta, & oblata est, eadem die statim neci datur. suadet Gallina quae expansis alis ita dorso eiusdem, ut Isidis vertici insidet. praeter haec in Hermopolite nomo Veneti Sacram Vaccam venerabantur. in vniuersa Aegypto Boues feminas in Isidis gratiam colebant. haec minimo excipit interuallo Auis procumbens cum Osiridis capite, quam si Ibidem esse fateamur, indicio erit non absque Dei munere & mente ferri Ibidem in exitium anguium pinnatorum. Androsphinx hanc contuetur, ut rem forte mysteriorum ambagibus inuolutam indicet. & sane in hoc Monstrorum quidpiam cernimus, barbam videlicet, cuius in tota Mensa nullibi vestigium extat. nisi dicere libeat id in Hirco gratiam prestitum fuisse, quem turpe erat inter imberbes Apparitores conspici, imo maius miraculum videtur barbam Hirco demptam fuisse, Sti-

Aelian. li. 12.
cap. 37.

Lib. 1. Satur.
cap. 17.
Aelian. li. 9.
cap. 18.
Iohan. Cas-
sian. lib. 4. de
instit. renic.
cap. 23. Plin.
lib. 5. cap. 9.
Phuonutus,
de Natura
Deor. Iulia.
Aurel. de co-
gnomin.
Deor. lib. 1.
cap. 4.
Cap. 35.
Aelian. li. 10.
cap. 28.
Herodorus
lib. 2.

MENSÆ ISIAE

Lib. 12. hist.
an cap. 3.

Diodorus Si-
cul. lib. 1.
par. 2. c. 4.
Lib. 10. c. 46.

Ad II. inue-
ctiu. D. Na-
zianz.
Lib. 4. de vi-
ta Cōst. c. 25.
lib. 9. Acthio
ic.

Stipatoribus non item . ut cumque sit , in Cymba s
que superiori illi e regione respondet , cernimus bicipi-
tem Hircum , qualem Bocchori apud Aegyptios re-
gnante extitisse scribit Aelianus . & nisi iam dudum
parum firmas coniecturas ablegassemus , non dees-
sent speciosa saltem argumenta , quibus hunc Aegy-
ptiorum Ianum esse assereremus . Cymbæ tutela sunt
Persea fructus , Accipitris caput , & sacra Serpens ,
que omnia Osiridem indicant , qui utrobique Porti-
toris vicem gerat . accedunt Phœnicopterus , Isidis apex
& ante Cercopithecū genua . flectens Anubis , mox
Scarabeus cum Osiridis capite , quod unum ad im-
plendam fabulam deerat . idem caput ornant Isidis
insignia eo mysterio , de quo superius verba fecimus .
Scarabeum excipit Canis , cuius ope Isis maritum con-
quisiuit . ideoque Canes præire pompam in eiusdem fe-
sto consueuerunt addamus ex Aeliano cælestis ca-
nis exortu Nili alluionem incipere , quam nullis non
letitia generibus Aegyptij excipiebant , ut ex Ariste-
neto Rhetore narrat Nonnus , cui subscribunt Euse-
bius , & Heliodorus , qui scribit Nilum , quem ipse
Osiridem appellat ab iisdem pro Deo coli . quod cer-
nimus , & in veteri nammo apud IOH. MOCENI-
CVM Patric. Venet.



ut apposite cecinisse videatur Parmeno Byzantius apud Athenaeum. Lib. 5.

Αἰγυπτίῃς Ζεῦ Νεῖλος

Nec deerant qui crederent Isidis lachrymis Nilum augeri, ut ex homine Phœnice se inaudiuisse testatur Pausanias. scribit autem Iohannes Leo Afer etiam nunc in Aegypto manere ob Nili peractam feliciter alluionem festos dies septem illi Genti celebres, quos ab antiquorum ritu manasse & ipse notat. de Memphyticis canibus, ut ad semel captam narrationem redeamus, mirum quidpiam refert Aelianus in commune prædam exponere, & Deorum simulacra, quod & Horapollo de omnibus notavit, inconniuentibus oculis intueri. Plutarchus vero scribit canem Mercurij nomine Aegyptiæ appellari. id fuit Ciceroni, & Lactantio Thoth, vel Thoyt, Eusebio Taaut, facili & recepto transitu vocalium AV in O. eius vocis vestigium etiam hodie Aegyptij retinet. ut enim mihi narrare consuevit U. Exc.

In Phœnic.

lib. 7. c. 18.

lib. 1. c. 39.

li. 3. de Nat. Deor.

lib. 1. de fal.

rel. cap. 6.

lib. 2. præp.

Eu. cap. 6.

PROSPER ALPINVS, Aegyptij ut Canes ad diripienda proposita cibaria prouocent inclamare consueverunt Tao, Tao. imo conijcere licet hinc manasse

L verna-

MENSÆ ISIACÆ

- vernaculam vocem *To*, *To* qua canes interdum al-
 licimus . neque vero ab instituto nostro alienum erit
 si mendacij arguamus Plutarchum , qui Canem re-
 fert diuinos honores amisisse , quod Apidis a Cam-
 byse proiecti cadauer depastus esset . ut enim Hero-
 dotum missum faciamus , qui disertis verbis scri-
 ptum reliquit , Apin Cambyse inscio tumulatum ,
 cum sauciatus femur in templo iacens extabuisset ;
 quod ad Canem attinet , præter Diodorum , & Io-
 sephum , satis aperte cecinit Iuuenalis .
- Sat. 15. Oppida tota Canem venerantur —
- Huius gratiæ data sunt Cynopolitis Nomos , &
 oppidum prope Thmuin , ubi Anubis colebatur ,
 canibusque honor & sacra cibaria constituta erant .
 in postrema limbi sectione occurrunt adspectanda
 Mneuis , alijsue quissiam e sacrorum Taurorum nu-
 mero . inde Anubis , seu Mercurius . Scorpius dein
 Isidis caput gerens , & humanas chelas , ad indi-
 candum , ut ego quidem sentio , charitatis nexum
 inter Isidem , & Anubin . Themis enim Philologiæ
 nuptium eunti in Tabella Mercurij argumentum ob-
 tulit minitantiem Nepam . postremo adest Osiris
 Hippopotamum hasta veluti confecturus . Hippopo-
 ramus vero apud Hermupolin Typhonis symbolum
 fuit , concinne ad eius immanē Naturam , cum ira
 Equo Nilotico , quem Elephantum Aegyptium ap-
 pellat Achilles Statius , parricidium , & incestum
 notauerit Horapollo . is tamen in Nomo Papremi-
 tano cultus est , ne scilicet præclara bestia tot imma-
 nibus
- De Iside , & Osiride .
 Lib. 5.
 lib. 2. contra Apion.
 D. Hiero. in Elai. Itiner. Antonini Pli-
 nius lib. 5. cap. 9. Stra-
 bo lib. 17.
 Marcian. ca-
 pella li. 2. de
 Nupt. Phil.
 Plutarchus .
 Lib. 4.
 lib. 1. c. 56.
 Herod. lib. 2

nibus feris insideret. Typhonem insuper apud Aegyptios expressit Asinus, quem ideo Coptite male habebant. Et ut ex Plutarcho adnotavit Aelianus, Busirite, Abydeni, Lycopolite tubæ clangorem, ut asinino ruditui persimilem oderant, huc referenda Minucij Fel. verba; nisi quod vos Et totos Asinos in stabulis cum vestra Hippona consecratis, Et eosdem Asinos cum Iside religiose deuoratis. ita capienda illa Appuleij, depelle Quadrupedis diram faciem, Et pessimæ mihique detestabilis iamdudum bellua istius corio te protinus exue. Festiue autem Ochus Persarum Rex, qui cum se ^{oror} ab Aegyptijs vocari intelligeret, Apidi quem mactauerat Asinum substituit, Et coli iussit, malo tamen euentu. Bagoas enim, seu Vagao Aegyptius, Spado Regius patrij numinis contumelia irritatus Regem interfecit, Felibusque discerpendum proiecit, ut Isidis iniuriam sacrum Isidi animal ulcisceretur.

Plutarchus i
lib. 10. c. 29.

lib. 11. vbi &
nefandū Asi
ni tegmen
appellar.
Plutarchus,
& Aelianus
loc. cit. &
lib. 4. de var.
hist.
Aelian. li. 6.
var. hist. Sul-
pic. Seuer.
lib. 2. histor.
sacr.

A V C T A R I V M.



Mblemata hæc mi Lector
 in Aceruum quem vides eo
 instituto congeffi, vt re-
 rum superius explicatarum
 series ne difrumperetur.
 quædam ibi apponere, pro-
 ut res polcebat, necesse habui: feci tamen cum
 modo & parce si copiam spectemus. quæ nunc
 tibi dantur commentario nostro adiunges si
 operæ præcium videbitur. si minus abiunges
 ego certe selecta, & edecumata in medium
 attuli, factura dubio procul ad eorum Pala-
 tum, quibus Explicatio hæc mea sapiet ali-
 quantisper. Sectariorum veterum Hieroglyphi-
 ca, nugæ verius, adiunxi per motus doctorum
 Virorum adhortatione, & impulsus exemplo
 Illustrissimi Viri CÆSARIS BARONII
 Card. qui historiam anni cxx scalpita huius
 generis Amethysto exornatam voluit, & lo-
 cupletatam. & sane plerique Principes eius
 scolæ, qui nomine tenus Christiani olim iu-
 rarunt in magistri Diaboli verba, Aegyptij na-
 tione fuerunt. in his Marcus, qui Hispanias in-
 fecit; Basilides magister luxuriæ, turpissimo-
 rumque complexuû; & Carpocrates inquinati,
 & cœnosi dogmatis assertor. alij Aegyptio-
 rum doctrinis imbuti, vt Cherintus pestilens
ille

ille nouator. vt minime mirum videri debeat
 si Lotum, Harpoeratem, & reliqua Aegyptio-
 rum somnia in eorundem symbolis conspiciamus.
 nec defuerunt qui Pythagoræ & Platonis
 axiomata ex Aegypto plurimum exportata
 in vsus conuerterent dogmatum insanorū.
 talis Valentinus, cuius egregiæ contemplationi
 acceptos ferimus multiplices illos Aeonas,
 Acamoth & Iao monstrosa nomina. & puerorum
 muliercularumque inania terriculamenta.
 tales Seleucus, & Hermias Galatæ, qui
 DEO Optimo Maximo actui puro, summo
 enti, & Materiæ impuræ potentia, infimoque
 pene dixerim non enti, æternitatem eandem
 tribuerunt. Deliria hæc fatis superque confutarunt
 Irenæus, Epiphanius, Philastrius, Augustinus,
 Tertullianus, Theodoretus, alijque quorum
 laudatos labores quotidie magis magisque
 admiramur sanctissimi & doctissimi Viri.
 eorum illustria scripta obscura hæc e tenebris
 in lucem euocabunt, in qua veteris historię
 amantes versabuntur cum fructu & delectatione.
 mihi sat erit hæc veluti digito com monstrasse,
 & excitasse alios ad Ecclesiasticæ historię
 non minimam accessionem qua corrigendam
 qua illustrandam.

F I N I S.



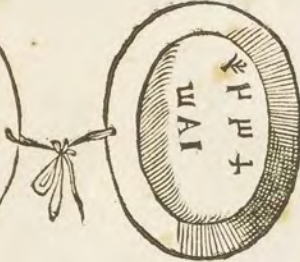
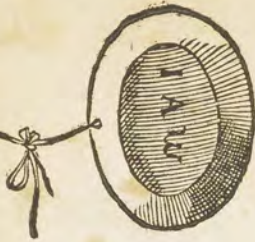


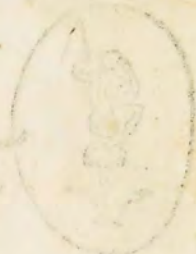


MS



116











ΜΙΧΑΗΛ
ΓΑΒΡΙΗΛ
ΟΥΡΙΑΗΛ
ΡΑΦΑΗΛ
ΑΝΑΝΑΗΛ
ΠΡΟΣΟΡΑΗΛ
ΥΑΒΣΩΗ



ΤΑ ΔΑ
ΑΡΑ ΙΩ
ΩΑΡ ΔΟΡΟ
ΝΤΟΚΟ
ΝΒΑΙ



ΙΑΩΔ
ΒΡΑΣΑΣ



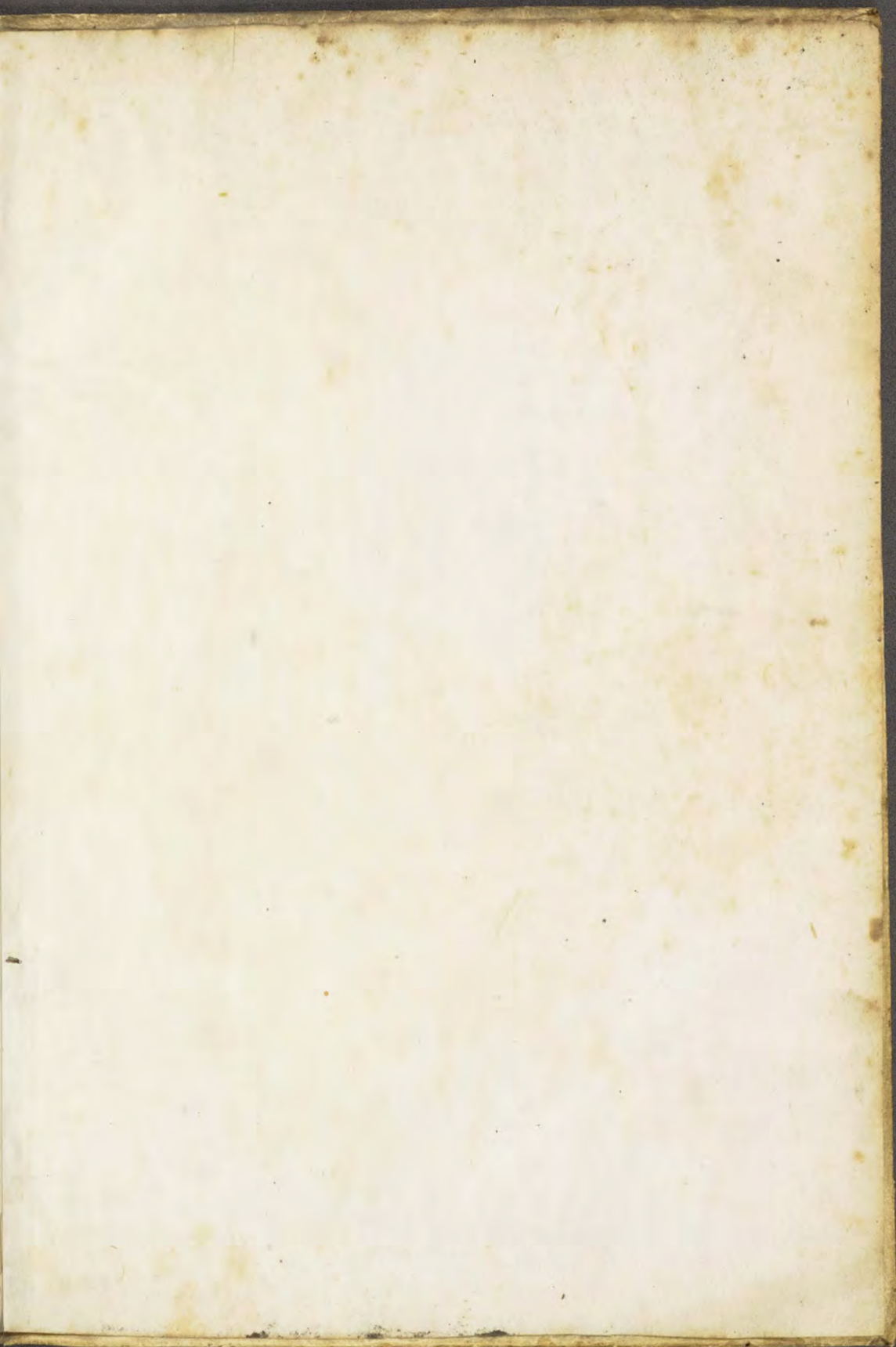
ΓΙΓΑΝ
ΤΟΡΗ
ΚΤΑ

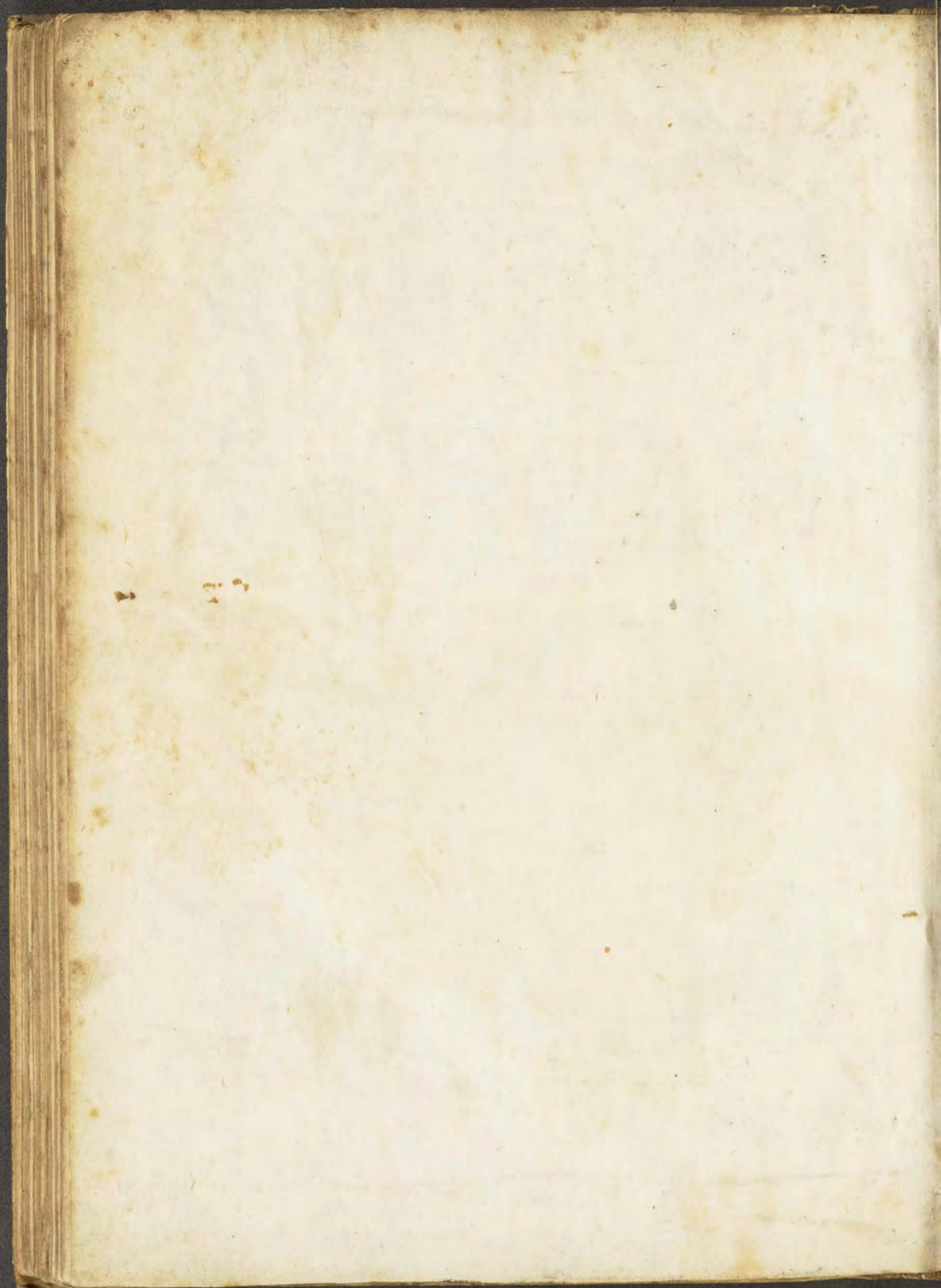


ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥ ΝΥ Ο ΟΥ ΜΗΝ ΤΟΥ
ΙΑΩΔΗΗ









23:10

